

Statens tilbud til reindrifftsavtaleforhandlingene for avtaleåret 2023/2024

27. januar 2023



Foto: Tom Gustavsen

Innhold

1	INNLEDNING	4
2	GRUNNLAGET FOR FORHANDLINGENE	4
2.1	Innledning	4
2.2	Kravet fra Norske Reindrifstamers Landsforbund	5
2.3	Sametingets innspill	6
2.4	Reindriftpolitikken	6
2.5	Reindriftsavtalen som reindriftpolitisk virkemiddel	8
3	STATUS OG UTVIKLING I REINDRIFTEN	10
3.1	Innledning	10
3.2	Totalregnskapet for reindriftnæringen 2021 og budsjett for 2022	10
3.3	Slakteuttak	17
3.4	Produktivitet	18
3.5	Prisutvikling	19
3.6	Markedssituasjonen	20
3.7	Tilpassing av reintallet til beitegrunnet	20
3.8	Beitekrisen i 2022	21
3.9	Grensekryssende reindrift	22
3.10	Grensegjerder	23
4	REINDRIFTSAVTALEN 2022/2023	24
4.1	Utredninger bestilt i Reindriftsavtalen 2022/2023	24
5	OMPRIORITERINGER I REINDRIFTSAVTALEN 2022/2023	27
5.1	Mindreforbruk i 2022	27
5.2	Omdisponering Reindrifstens utviklingsfond	29
6	STATENS TILBUD TIL REINDRIFTSAVTALEN 2023/2024	30

6.1	Innledning	30
6.2	Norsk økonomi	30
6.3	Skatt og avgift	30
6.4	Statens forhandlingsutvalgs prioriteringer	31
6.5	Regelverk	33
6.6	Forslag til bevilgning over statsbudsjettet 2024	34
6.7	Reindriftens utviklingsfond	35
6.8	Kostnadssenkende og direkte tilskudd	48
6.9	Velferdsordninger	50
6.10	Organisasjonstilskudd	51
7	TILTAK VED RADIOAKTIVITET	52
8	FORHOLD UTENFOR RAMMEN AV FORHANDLINGENE	52
	Vedlegg 1 Fordeling av tilbudets ramme	53

1 Innledning

Statens forhandlingsutvalg viser til krav fra Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) til forhandlingene om Reindriftsavtalen 2023/2024, overlevert til staten 6. januar 2023. Statens forhandlingsutvalg legger med dette fram statens tilbud og tilsvar til Norske Reindriftsamers Landsforbunds krav. Tilbudet legges fram som et grunnlag for videre forhandlinger.

Årets forhandlinger gjelder budsjettåret 2024. Bevilgningene innarbeides i statsbudsjettet på ordinær måte gjennom Prop. 1 S (2023-2024) for Landbruks- og matdepartementet (LMD). Stortingsproposisjonen om reindriftsavtalen fremmes som tidligere for behandling i vårsesjonen.

Kapittel 2 gir en oversikt over grunnlaget for forhandlingene. Dette omfatter Hovedavtalen for reindriften, Norske Reindriftsamers Landsforbunds krav, Sametingets innspill, og nærmere om reindriftspolitikken. I kapittel 3 gis det en oversikt over status og utvikling i reindriften. I kapittel 4 gis det en oversikt over inneværende avtale, Reindriftsavtalen 2023/2024, og de utredningene som ble bestilt. Kapittel 5 gjelder omprioriteringer i inneværende avtale, herunder bruk av mindreforbruk i 2022. Kapittel 6 er statens tilbud til Reindriftsavtalen 2023/2024. Kapittel 7 gjelder tiltak ved radioaktivitet, og kapittel 8 forhold utenfor reindriftsavtalens ramme. I vedlegg 1 gis en oversikt over fordelingen av tilbudets ramme.

Statens forhandlingsutvalg viser også til Sametingets innspill til reindriftsforhandlingene, og til møte mellom sametingsråd Hans Ole Eira og landbruks- og matminister Sandra Borch 13. desember 2022.

2 Grunnlaget for forhandlingene

2.1 Innledning

Reindriftsavtaleforhandlingene gjennomføres etter bestemmelsene i Hovedavtalen for reindriften. Hovedavtalen ble inngått mellom staten ved Landbruksdepartementet og Norske Reindriftsamers Landsforbund 26. februar 1993. I henhold til § 2 i avtalen skal Landbruks- og matdepartementet og Norske Reindriftsamers Landsforbund føre forhandlinger om en løpende reindriftsavtale med tiltak som tar sikte på en utvikling av reindriftsnæringen i samsvar med de til enhver tid vedtatte mål og retningslinjer for reindriftspolitikken.

Partene fører forhandlinger om reindriftsavtalen hvert år. Perioden for de årlige avtalene løper fra 1. juli til 30. juni. Forhandlingene skal ta utgangspunkt i en felles forståelse av næringens økonomiske situasjon. Som grunnlag for dette, utarbeider Økonomisk utvalg for reindriften et totalregnskap for reindriften. Hovedavtalen har åpnet for at partene kan kreve forhandlinger også om andre forhold utenom de økonomiske virkemidlene. Dette er faglige, sosiale, organisasjonsmessige og andre spørsmål av betydning for utvikling av næringen mot de mål som er fastsatt for reindriftspolitikken. Denne åpningen innebærer ikke at reindriftsnæringen, representert ved Norske Reindriftsamers Landsforbund, kan fremme ethvert faglig krav i forbindelse med reindriftsavtaleforhandlingene. Imidlertid kan Norske Reindriftsamers Landsforbund løfte frem problemstillinger gjennom forhandlingene, og Landbruks- og matdepartementet kan bidra til at Norske Reindriftsamers Landsforbund får tatt opp saken med rette fagdepartement.

I henhold til hovedavtalen skal forhandlingene være sluttført innen 1. mars.

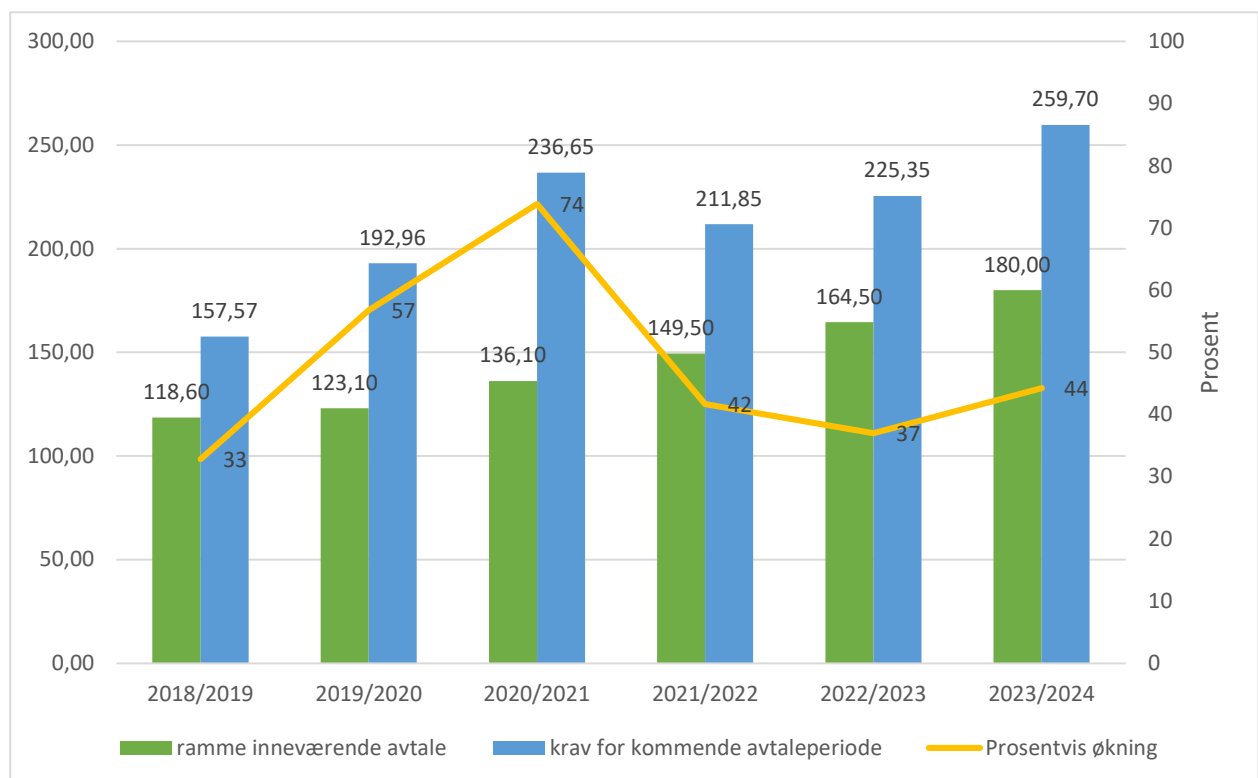
Ved brudd i forhandlingene fremmer staten, i henhold til Hovedavtalen, på eget grunnlag overfor Stortinget forslag om tiltak og økonomiske rammer som skal gjelde for kommende avtaleperiode.

2.2 Kravet fra Norske Reindriftsamers Landsforbund

2.2.1 Beskrivelse av kravet

Norske Reindriftsamers Landsforbund overleverte 6. januar 2023 sitt krav til forhandlingene om reindriftsavtalen 2023/2024. Kravet er totalt på 259,7 mill. kroner. Det er rundt 80 mill. kroner i økning fra inneværende avtale, en økning på 44 pst. Figuren nedenfor viser forholdet mellom ramme innværende avtale og kravet til kommende avtaleforhandlinger, med prosentvis økning, i en seksårsperiode.

Norske Reindriftsamers Landsforbund forventer at kommende avtale øker satsene «for å sikre reindriften inntektsvekst og tette gapet mellom reindriften og andre grupper i samfunnet». Sammenligningen med jordbruksavtalen er gjennomgående i kravet. Dette gjelder argumentasjon knyttet til økt ramme, nye ordninger og justeringer i enkelte av de eksisterende ordningene.



Figur 2.1 Ramme innværende avtale og krav kommende avtale, siste seks år

Norske Reindriftsamers Landsforbunds prioriteringer er gjengitt slik i kravet:

- Øke de direkte tilskuddene
- Opprette klimatilskudd og beitetilskudd for reindriften
- Øke de frie midlene i Reindriftens utviklingsfond
- Kompensasjon for økte utgifter, og refusjon av veibruksavgift på drivstoff

De direkte tilskuddene foreslås økt med totalt 71 mill. kroner. Dette omfatter tre nye tilskuddsordninger: et klimatilskudd i form av et flatt tilskudd til alle siidaandeler og reinlag, et beitetilskudd i form av et tilskudd per dyr, og et ekstraordinært tilskudd som kompensasjon for økte utgifter i form av et flatt tilskudd til alle siidaandeler. I tillegg foreslås en videreføring av simleslaktetilskudd, men med en økning av satsen fra 500 kroner per dyr til 1000 kroner per dyr. Satsen for produksjonspremien foreslås økt fra 38 pst. til 40 pst., og kalveslaktetilskuddet foreslås økt fra 500 kroner til 700 kroner.

Norske Reindriftsamers Landsforbund har også forslag til endringer i andre ordninger, og tar opp en rekke tema som ligger utenfor rammene av avtalen, og på andre departementers område.

2.2.2 Statens forhandlingsutvalgs vurdering av kravet

Norske Reindriftsamers Landsforbund krav til Reindrifftsavtalen 2023/2024 er omfattende både i økonomisk ramme og i tema som tas opp. Det foreslås nye tilskuddsordninger, gjeninnføring av tidligere ordninger, samt endringer i eksisterende tilskuddsordninger. I tillegg tas det opp en rekke tema som ligger utenfor avtalen. Statens forhandlingsutvalg har prioritert å omtale krav som er direkte relevante for avtalen, og problemstillinger som man i dag har forutsetninger for å drøfte under avtaleforhandlingene.

2.3 Sametingets innspill

Sametinget er observatør på statens side, og kommer hvert år med et innspill til forhandlingene som er behandlet av Sametingets plenum. Sametingsråd med ansvar for reindrift presenterte innspillet i et møte med landbruks- og matministeren 13. desember 2022.

Sametinget mener at kommende reindrifftsavtale må ha fokus på den vanskelige økonomiske og driftsmessige situasjonen reindriften er i. I tillegg må den legge vekt på sosiale forhold i næringen. Sametinget mener de økonomiske rammene må følge lønns- og prisutvikling, og at det bør innføres et flatt tilskudd til alle siidaandeler.

Sametinget mener blant annet at det bør innføres et permanent tilskudd til slakt av simler, samtidig som kalveslaktetilskuddet videreføres. Videre ber Sametinget om at det gis kompensasjon for økte utgifter som følge av beitekrisen i 2022.

Sametinget ber om at avtalepartene arbeider for at Landbruksdirektoratet tilføres ressurser til digitale saksbehandlingssystemer.

Sametinget mener det må legges til rette for forskning på reindriftens arealer, og at det utarbeides et kart som viser inngrep i reindrifftsområdene.

Sametinget foreslår et tilskudd til overføring av tradisjonell kunnskap i reindriften.

Sametinget har i tillegg forslag som ligger utenfor rammen av reindrifftsavtalen.

2.4 Reindriftpolitikken

Reindriftpolitikken bygger på Stortingets behandling av Meld. St. 32 (2016-2017). Stortinget behandler i tillegg reindriftpolitikken to ganger i året; ved den årlige reindrifftsavtaleproposisjonen og ved behandlingen av det årlige statsbudsjettet.

2.4.1 Hurdalsplattformen

I Hurdalsplattformen slår regjeringen fast at reindriften er viktig for å bevare samisk kultur, samfunnsliv og språk. Næringen utnytter viktige utmarksressurser og har potensial for økt

verdiskaping. Det gjelder særlig økt videreføring av reinkjøtt og formidling av reindriftssamisk kultur og levesett.

Det framgår videre at regjeringen vil:

- Fremdeles anerkjenne reindriften som en viktig kulturnæring som er familiebasert og bygger på et unikt levesett.
- Utvikle reindriften med et tredelt mål om økologisk, økonomisk og kulturell bærekraft.
- Gjennomføre en helhetlig revidering av reindriftsloven.
- Tilrettelegge for økt verdiskaping av kjøtt og biprodukter og økt satsing på kulturformidling og turisme basert på reindrift.

2.4.2 Stortingets behandling av reindriftsavtaleproposisjonen de siste årene

Stortingets behandling av de siste års avtaleproposisjoner viser at næringskomiteen i hovedsak har støttet opp om regjeringens reindriftspolitik. Videre at det er bred politisk enighet i den dreining man har hatt i virkemidlene de senere årene, med vektlegging av næringsretting og tilrettelegging for dem som har reindrift som hovedvirksomhet.

Nedenfor gis en oppsummering av næringskomiteens behandling av de fem siste reindriftsavtaleproposisjonene.

Ved behandlingen av Reindriftsavtalen 2018/2019 uttalte en samlet næringskomité blant annet følgende ved behandlingen av Prop. 92 S (2017-2018) *Endringer i statsbudsjettet 2018 under Landbruks- og matdepartementet (Reindriftsavtalen 2018/2019 m.m.)*:

«Komiteen merker seg at reindriftsavtalen legger til rette for å utvikle reindriftnæringen som en rasjonell markedsorientert næring som er bærekraftig i et langsiktig perspektiv, og ser det som positivt at tiltak som bygger opp under økologisk bærekraft, er særlig prioritert.

Komiteen er enig i at det også i denne reindriftsavtalen prioriteres å støtte opp under dem som har fulgt opp vedtakene om reduksjon, mens de som ikke har fulgt gitte refusjonsvedtak, ikke har vært i posisjon til å få tilskudd.»

Ved behandlingen av Reindriftsavtalen 2019/2020, uttalte næringskomiteen seg slik i Innst. 415 S (2018-2019):

«Komiteen merker seg at reindriftsavtalen viderefører arbeidet for å utvikle reindriftnæringen som en rasjonell, markedsorientert næring som er bærekraftig i et langsiktig perspektiv, og påpeker viktigheten av at økologisk, økonomisk og kulturell bærekraft er likestilt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig folkeparti, er enige i at tilskuddsordningene som styrker økt produksjon og omsetning, skal prioriteres, og at det legges til rette for de reieierne som har reindrift som hovednæring.»

Ved behandlingen av, Reindriftsavtalen 2020/2021 støttet en samlet næringskomité regjeringens tilråding, jf. Innst. 345 S (2019-2020), og uttalte:

«Komiteen merker seg at avtalen legger opp til å videreføre prioriteringen av de som har reindrift som hovednæring, og at de direkte tilskuddene til reindriften videreføres. Videre økes avsetningen og satsen for beregning av produksjonspremien. Komiteen merker seg også at det slås fast i proposisjonen at avtalepartenes prioriteringer innebærer en styrking av næringens rammevilkår. Komiteen er kjent med at det er konstatert beitekrise i store deler av Reindrifts-Norge, og er derfor fornøyd med at kriseberedskapen er styrket i denne avtalen. Komiteen merker seg også at egenkapitalen i Reindriften utviklingsfond reduseres for å styrke kriseberedskapsfondet med 10 mill. kroner over gjeldende avtale (2019–2020). Disse midlene skal gå til innkjøp av fôr.

Komiteen merker seg at overvåkningsprogrammet for Finnmarksvidda viser at reinbeitene har hatt en positiv utvikling etter reintallsreduksjonen. Det er likevel slik at beitearealene i hovedsak er utnyttet maksimalt. Komiteen er derfor enig med regjeringen i at reindriftsnæringen må øke produksjon og lønnsomhet på andre måter enn gjennom økte dyretall. Komiteen støtter at det ses på alternative virksomheter tilknyttet reindriften, som for eksempel reiseliv, lærings- og omsorgsbaserte tjenester, videreforedling og lokalmat. Det er positivt at avtalepartene er enige om å videreføre og styrke de mulighetene reineierne har for å få tilskudd til utviklingsprosjekter for tilleggsnæringer, herunder lærings- og omsorgsbaserte tjenester. Komiteen ser det som viktig å bedre mulighetene for ferie og fritid i reindriftsnæringen. Det er derfor positivt at det er enighet mellom partene om å øke distriktstilskuddet, og at det kan gjøres en endring slik at distriktene kan dekke utgifter til avløser når reieierne skal ha ferie.»

Ved behandlingen av Reindrifftsavtalen 2021/2022, støttet en samlet komité regjeringens tilråding, jf. Innst. 628 S (2020-2021):

«Komiteen vil understreke viktigheten av at reindrifftsavtalen viderefører arbeidet for å utvikle reindriftsnæringen som en rasjonell, markedsorientert næring som er bærekraftig i et langsiktig perspektiv, og påpeker videre viktigheten av at økologisk, økonomisk og kulturell bærekraft er likestilt. Komiteen mener tilskuddsordningene som styrker økt produksjon og omsetning, skal prioriteres, og at det skal legges til rette for de reieierne som har reindrift som hovednæring. Komiteen viser videre til at det er viktig å sikre et stabilt reintall i samsvar med beiteressursene. Dersom faktisk reintall overstiger reintallet som er fastsatt i bruksreglene, skal det overskytende antall rein reduseres. I dag er det meste av beitekapasiteten utnyttet maksimalt. Reindriftsnæringen må derfor øke produksjonen og lønnsomheten gjennom andre driftstilpasninger enn gjennom et økt dyretall.»

Ved behandlingen av inneværende avtale, Reindrifftsavtalen 2022/2023, støttet en samlet komité regjeringens tilråding, jf. Innst. 438 S (2021-2022) og uttalte:

«Komiteen vil understreke viktigheten av at reindrifftsavtalen viderefører arbeidet for å utvikle reindriftsnæringen som en rasjonell, markedsorientert næring som er bærekraftig i et langsiktig perspektiv, og påpeker videre viktigheten av at økologisk, økonomisk og kulturell bærekraft er likestilt»

2.5 Reindrifftsavtalen som reindriftspolitisk virkemiddel

2.5.1 Om utviklingen av reindrifftsavtalen

Reindrifftsavtalen er, ved siden av reindrifftsloven, det viktigste redskapet for å følge opp målene og retningslinjene i reindriftspolitikken. I forhandlingene om reindrifftsavtalen drøftes økonomiske spørsmål som er sentrale for utviklingen i næringen. I avtalen fastsettes retningslinjene for bruken av de økonomiske virkemidlene, ut fra reindrifftslovens intensjon og bestemmelser, og ut fra de behov og utfordringer næringen til enhver tid står overfor.

Fra midten av 1970-tallet til midten av 1980-tallet var det en forholdsvis sterk vekst i overføringene over reindrifftsavtalen. Disse overføringene ga reindrifftsutøverne økt økonomisk trygghet og en mulighet til å videreutvikle reindriften som næring. Samtidig bidro overføringene til en utilsiktet virkning ved at reintallet økte, og da særlig reintallet i deler av tidligere Finnmark fylke. På 1990-tallet sto reintallstilpasningen i Finnmark, men også reintalls- og inntektsfordelingen, sentralt når man drøftet innretningen av de økonomiske virkemidlene over reindrifftsavtalen. Det viste seg etter hvert at innretningen av de økonomiske virkemidlene ikke hadde den ønskede effekt på reintallstilpasningen. Fra og med Reindrifftsavtalen 2003/2004 ble derfor tilskuddsordningene lagt vesentlig om. Tilskuddene til siidaandeler og tamreinlag ble endret fra ordninger som i stor grad var faste beløp per siidaandel, til ordninger som premierer produksjon og verdiskaping. Dette innebærer at mens ordningene tidligere var knyttet opp mot

et minstekrav til produksjon (kg), er dagens ordninger knyttet til verdien av det som produseres (kr). Videre er det rettet oppmerksomhet mot tiltak som skal legge til rette for økt slakting og omsetning av reinkjøtt, ved fortsatt å stimulere til reell markedsrettet produksjon og verdiskaping.

Etter dette er hovedlinjene i tilskuddssystemet opprettholdt. Dette har bidratt til å skape stabilitet og forutsigbarhet om ordningene over reindrifftsavtalen. Reindrifftsloven av 2007 gjorde det mulig å knytte virkemidlene over reindrifftsavtalen tettere sammen med de lovbaserte virkemidlene for å nå de fastsatte reindrifftspolitiske målene. Dette har vært særlig viktig i prosessen med reintallstilpasning, da siidaandeler som ikke har fulgt gitte reduksjonskrav ikke er/har vært tilskudsberettiget. Videre er siidaandeler som bidrar til reintallsøkning utover fastsatt øvre reintall i en siida som hovedregel ikke tilskudsberettiget. Reindrifftsavtalen er dermed et viktig virkemiddel for å forhindre nye økninger av reintallet utover det som er økologisk bærekraftig.

3 Status og utvikling i reindriften

3.1 Innledning

I dette kapitlet beskrives status og utviklingstrekk i reindriften. Kapitlet gir en oversikt over Totalregnskapet for reindriften for 2021, og en oversikt over enkelte særskilte tema.

3.2 Totalregnskapet for reindriftsnæringen 2021 og budsjett for 2022

3.2.1 Innledning

Totalregnskapet for reindriftsnæringen utarbeides av Økonomisk utvalg. Økonomisk utvalg for reindriften er oppnevnt av Landbruks- og matdepartementet og Norske Reindriftsamers Landsforbund, og har som oppgave å legge fram et årlig totalregnskap for næringen. Totalregnskapet utgjør det økonomiske grunnlagsmaterialet for forhandlingene om reindriftsavtalen. Regnskapet gir en oversikt over verdiene som er skapt i næringen samlet sett ved utnyttelse av produksjonsfaktorene arbeid og kapital, og viser samlede inntekter, kostnader og resultat for hele reindriftsnæringen i Norge. Det legges også fram et budsjett for inneværende år.

3.2.2 Utvikling i resultatmålene

Tabell 3.1 viser et sammendrag av Totalregnskapet fra 2018-2021, med budsjett for 2022. Totalregnskapet viser en økning i resultatmålene fra 2020 til 2021. Vederlag til arbeid og egenkapital øker fra 115,4 mill. kroner i 2020 til 192,1 mill. kroner i 2021 (+76,7 mill. kroner). Vederlag til arbeid og egenkapital per årsverk økes fra 124 054 kroner i 2020 til 202 344 kroner i 2021. Målt per siidaandel økes vederlag til arbeid og egenkapital fra 207 001 kroner i 2020 til 341 807 kroner i 2021.

Sum produksjonsbaserte inntekter økes fra 154,2 mill. kroner i 2020 til 205,7 mill. kroner i 2021 (+ 51,6 mill. kroner). Kjøttinntektene økes med 51,6 mill. kroner, og den totale livdyrverdien reduseres med 3,9 mill. kroner. Bonus er også lavere enn i 2020.

Andre produksjonsbaserte inntekter øker med 6,2 mill. kroner fra 2020, og binæringsinntekter økes med 0,5 mill. kroner.

Statstilskudd reduseres fra 130,9 mill. kroner i 2020 til 108,1 mill. kroner i 2021 (-22,8 mill. kroner). Reduksjonen kan i stor grad knyttes til posten ekstraordinære tilskudd og ekstraordinært tilskudd til kriseberedskap. På bakgrunn av beitekrisen i 2020 var det store utbetalinger over denne tilskuddordningen dette året.

Erstatningene for tap av rein øker fra 98,1 mill. kroner i 2020 til 107,2 mill. kroner i 2021 (+9,1 mill. kroner), og erstatningene for arealinngrep øker fra 4,6 mill. kroner i 2020 til 7,0 mill. kroner i 2021 (+2,4 mill. kroner).

Totalt sett gir dette en økning i de samlede inntektene fra 387,8 mill. kroner i 2020 til 428,1 mill. kroner i 2021 (+40,3 mill. kroner).

Siidaandelens kostnader reduseres fra 184,9 mill. kroner i 2020 til 176,3 mill. kroner i 2021 (-8,7 mill. kroner) og felleskostnadene reduseres fra 66,0 mill. kroner i 2020 til 37,1 mill. kroner i 2021 (-28,9 mill. kroner). Den store reduksjonen i felleskostnader skyldes blant annet at felleskostnadene var på et høyt nivå i 2020 på grunn av beitekrisen.

Reinlagenes kostnader økes fra 12,9 mill. kroner i 2020 til 13,9 mill. kroner i 2021 (+1,0 mill. kroner). I sum gir dette en reduksjon i de totale kostnadene fra 263,9 mill. kroner i 2020 til 227,2 mill. kroner i 2021 (-36,7 mill. kroner).

Renter på lånt kapital reduseres fra 8,5 mill. kroner i 2020 til 8,8 mill. kroner i 2021 (-0,3 mill. kroner).

Antall siidaandeler i samisk reindrift er på 540 i 2021 (+5). Antall årsverk i reinlagene er på 22 i 2021. Reinlagene rapporterer selv om antall årsverk.

Tabell 3.1 Sammendrag av Totalregnskapet 2021 med budsjett 2022

Regnskapsposter	2018	2019	2020	2021	2022
Produksjonsbaserte inntekter:	190 543	176 009	154 157	205 729	206 312
Kjøtt og biprodukter	122 767	146 898	100 231	151 866	155 609
Bonus	3 988	6 029	6 089	3 262	3 923
Endring i livdyrverdien	12 879	-15 327	4 048	92	-3 729
Binæringsinntekter	13 776	9 097	7 954	8 428	8 428
Andre	37 132	29 312	35 834	42 081	42 081
Statstilskudd:	92 461	106 335	130 875	108 120	160 525
Direkte tilskudd	69 841	83 946	83 724	88 636	90 645
Andre tilskudd	12 107	13 167	9 555	11 587	13 262
Ekstraordinære tilskudd	342	330	24 826	1 691	47 638
Tilskudd til binæringer	481	105	32	122	34
Utviklingsprogrammet	281	365	174	230	0
Tiltak mot radioaktivitet	909	0	0	0	0
Konflikttemp. tiltak rovvilt	8 501	8 422	12 563	5 854	8 946
Erstatninger:	104 006	88 050	102 763	114 273	101 695
Tap av rein	91 667	83 671	98 145	107 228	96 347
Arealinngrep	12 339	4 379	4 618	7 045	5 347
Sum inntekter:	387 010	370 395	387 794	428 123	468 532
Siidaandelenes kostnader	197 017	167 732	184 957	176 255	195 040
Felleskostnader	39 821	36 476	66 032	37 075	67 808
Kostnader i reinlag	10 870	14 497	12 875	13 850	13 577
Sum kostnader:	247 708	218 705	263 864	227 180	276 424
Vederlag for arbeid og kapital	139 301	151 690	123 931	200 943	192 108
Renter på lånt kapital	11 202	10 150	8 528	8 848	8 481
Vederlag for arbeid og egenkapital					
Totalt (1.000 kr)	128 099	141 540	115 403	192 095	183 627
Per årsverk(kr)	143 448	152 357	124 054	202 344	193 904
Per siidaandel (kr)	229 158	252 749	207 001	341 807	326 738
Sum årsverk	893	929	930	949	947
Antall siidaandeler*	559	560	558	562	562

* Omfatter også 22 årsverk i reinlagene

3.2.3 Totalregnskapet for 2021 for reinbeiteområdene

Tabell 3.2 viser totalregnskapet for 2021 fordelt på reinbeiteområde. Tabellen viser at det er store forskjeller i resultatene mellom reinbeiteområdene. Vederlag for arbeid og egenkapital per årsverk varierer mellom 606 499 kroner i reinlagene og 104 015 kroner i Vest-Finnmark.

Totalregnskapet fordelt på sonene i Finnmark er vist i tabell 3.3. Tabellen viser at Kautokeino midt ligger lavest med et vederlag for arbeid og egenkapital per årsverk på 84 659 kroner, mens Polmak/Varanger ligger høyest med 376 900 kroner per årsverk.

Endringer i den samlede livdyrverdien fremkommer i hovedsak som følge av endringer i reintall og flokksammensetning. Tabellene viser at disse endringene har stor betydning for resultatmålene i de fleste reinbeiteområdene.

Endringene fra 2020 til 2021 i totalregnskapets hovedposter er som følger:

Øst-Finnmark: Vederlag til arbeid og egenkapital økes med om lag 36,5 mill. kroner sammenlignet med 2020. De produksjonsbaserte inntektene økes med 28,7 mill. kroner.

Statstilskuddene reduseres med 7,9 mill. kroner. De totale erstatningene økes med rundt 4,0 mill. kroner. Totalt økes inntektene med 23,4 mill. kroner, og kostnadene reduseres med 13,2 mill. kroner. Antall siidaandeler er økt med 1 til 165.

Vest-Finnmark: Vederlag til arbeid og egenkapital økes med 22,9 mill. kroner sammenlignet med 2020. De produksjonsbaserte inntektene økes med 26,2 mill. kroner. Statstilskudd reduseres med 13,1 mill. kroner, og erstatninger økes med 5,3 mill. kroner. Samlet gjør dette at de totale inntektene økes med 12,2 mill. kroner. Kostnadene reduseres med om lag 5,6 mill. kroner. Antall siidaandeler økes med 2 til 213.

Troms: Vederlag til arbeid og egenkapital økes med 5,3 mill. kroner sammenlignet med 2020. De produksjonsbaserte inntektene økes med 2,4 mill. kroner. Statstilskudd og erstatninger økes med til sammen 1,4 mill. kroner. Kostnadene reduseres med 5,3 mill. kroner. Antall siidaandeler er uendret på 51.

Nordland: Vederlag til arbeid og egenkapital økes med 9,2 mill. kroner sammenlignet med 2020. De produksjonsbaserte inntektene reduseres med 6,5 mill. kroner. Statstilskudd reduseres med 4,4 mill. kroner, og erstatninger økes med 1,2 mill. kroner. Kostnadene reduseres med 15,5 mill. kroner. Antall siidaandeler økes med 2 til 42.

Nord-Trøndelag: Vederlag til arbeid og egenkapital reduseres med 5,3 mill. kroner sammenlignet med 2020. De produksjonsbaserte inntektene reduseres med 3,4 mill. kroner. Statstilskuddene økes med 0,7 mill. kroner sammenlignet med 2020, og erstatningene reduseres med 0,8 mill. kroner. Området øker sine kostnader med 1,8 mill. kroner. Antall siidaandeler er uendret på 39.

Sør-Trøndelag/Hedmark: Vederlag til arbeid og egenkapital økes med 5,8 mill. kroner sammenlignet med 2020. De produksjonsbaserte inntektene øker med 5,2 mill. kroner og erstatningene øker med 1,3 mill. Statstilskuddene øker med 0,3 mill. kroner. Kostnadene øker med 0,3 mill. kroner. Antall siidaandeler er uendret på 30.

Reinlag: Vederlaget til arbeid og egenkapital økes med 2,2 mill. kroner sammenlignet med 2020. De produksjonsbaserte inntektene økes med 1,8 mill. kroner. Statstilskudd økes med 1,3 mill. kroner og erstatninger reduseres med 0,2 mill. kroner. Kostnadene øker med 1,0 mill. kroner.

Tabell 3.2 Totalregnskap 2021 fordelt på reinbeiteområde

Reinbeiteområde	Øst- Finnmark	Vest- Finnmark	Troms	Nordland	Nord- Tr.lag	Sør-Tr./ Hedm.	Reinlag
Produksjonsbaserte inntekter:	69 348	59 479	13 037	7 235	12 301	23 393	20 937
Kjøtt og biprodukter	57 132	38 989	6 540	5 464	9 021	15 074	19 646
Bonus	1 868	1 359	34	-	-	-	-
Endring i livdyrverdien	- 668	- 1 365	1 750	- 2 153	- 1 056	2 293	1 291
Binæringsinntekter	2 336	2 670	977	420	101	1 924	-
Andre inntekter	8 680	17 826	3 736	3 504	4 234	4 101	-
Statstilskudd:	30 545	38 553	8 760	7 735	6 915	9 645	5 966
Direkte tilskudd	27 202	29 220	5 440	4 872	6 841	9 349	5 712
Andre tilskudd	846	5 536	2 289	2 473	74	296	74
Ekstraordinære tilskudd	-	1 191	264	57	-	-	180
Tilskudd til binæringer	-	34	88	-	-	-	-
Utviklingsprogrammet	90	-	-	140	-	-	-
Tiltak mot radioaktivitet	-	-	-	-	-	-	-
Konfl.demp. tiltak rovvilt	2 408	2 572	679	194	-	-	-
Erstatninger:	22 377	31 271	14 119	24 273	13 043	8 429	761
Tap av rein	21 176	30 022	14 119	21 417	12 646	7 087	761
Arealinngrep	1 201	1 249	-	2 857	398	1 342	-
Sum inntekter	122 270	129 303	35 916	39 243	32 259	41 467	27 664
Siidaandelenes kostnader	49 362	71 450	14 696	15 467	14 081	11 200	-
Felleskostnader	10 276	10 022	3 404	6 200	4 083	3 089	-
Kostnader i reinlag	-	-	-	-	-	-	13 850
Sum kostnader	59 638	81 472	18 100	21 667	18 164	14 289	13 850
Vederlag for arbeid og kapital	62 632	47 831	17 816	17 576	14 095	27 178	13 814
Renter på lånt kapital	3 131	2 489	691	940	635	491	471
Vederlag for arbeid og egenkapital							
Totalt (1 000 kr)	59 501	45 342	17 125	16 636	13 460	26 686	13 343
Per årsverk (kr)	234 771	104 015	225 189	259 937	252 506	597 948	606 499
Per siidaandel (kr)	360 614	212 875	335 791	396 095	345 133	889 538	-
Sum årsverk	253	436	76	64	53	45	22
Antall siidaandeler	165	213	51	42	39	30	-

Tabell 3.3 Totalregnskapet 2021 fordelt på sonene i Finnmark

Reinbeiteområde	Polmak/ Varanger	Karasjok øst	Karasjok vest	Kautokeino øst	Kautokeino midt	Kautokeino vest
Produksjonsbaserte inntekter:	30 777	18 001	20 511	19 311	25 018	14 923
Kjøtt og biprodukter	31 267	11 602	14 204	13 441	12 841	12 479
Bonus	1 378	221	268	336	537	486
Endring i livdyrverdien	- 4 257	3 125	464	774	592	- 2 731
Binæringsinntekter	140	352	1 844	343	1 889	437
Andre inntekter	2 249	2 700	3 731	4 417	9 158	4 251
Statstilskudd:	14 402	4 706	11 437	12 588	15 357	10 609
Direkte tilskudd	13 162	4 086	9 953	7 659	12 262	9 298
Andre tilskudd	121	150	575	3 470	1 635	431
Ekstraordinære tilskudd	-	-	-	697	262	232
Tilskudd til binæringer	-	-	-	34	-	-
Utviklingsprogrammet	90	-	-	-	-	-
Tiltak mot radioaktivitet	-	-	-	-	-	-
Konflikttemp. tiltak rovvilt	1 029	470	909	728	1 197	647
Erstatninger:	9 614	7 007	5 756	7 758	15 664	7 849
Tap av rein	9 086	6 334	5 756	7 473	14 812	7 737
Arealinngrep	528	673	-	285	852	112
Sum inntekter	54 793	29 714	37 704	39 657	56 038	33 381
Siidaandelens kostnader	13 048	15 319	20 995	21 719	30 985	18 746
Felleskostnader	3 062	4 890	2 324	1 114	7 559	1 349
Kostnader i reinlag	-	-	-	-	-	-
Sum kostnader	16 110	20 209	23 319	22 833	38 545	20 094
Vederlag for arbeid og kapital	38 683	9 505	14 385	16 824	17 493	13 286
Renter på lånt kapital	879	889	1 363	784	1 113	592
Vederlag for arbeid og egenkapital						
Totalt (1 000 kr)	37 804	8 616	13 022	16 040	16 381	12 695
Per årsverk (kr)	376 900	131 676	148 466	126 864	84 659	109 437
Per siidaandel (kr)	859 188	168 932	186 029	258 708	176 136	218 874
Sum årsverk	100	65	88	126	193	116
Antall siidaandeler	44	51	70	62	93	58

3.2.4 Siidaandelens økonomi

Gjennomsnittlige nøkkeltall per siidaandel og per rein i de ulike reinbeiteområdene er presentert i tabell 3.4. Tabellen viser at det er store variasjoner mellom områdene. Eksempelvis varierer kjøttinntektene per siidaandel mellom 741 933 kroner i Polmak/Varanger til 130 092 kroner i Nordland. Gjennomsnittlige kjøttinntekter per rein varierer mellom 1 293 kroner per rein i Polmak/ Varanger og 391 kroner per rein i Nordland. Det er også betydelige variasjoner i gjennomsnittlig statstilskudd mellom reinbeiteområdene. Dersom inntektsoverføringene relateres til reintall, er overføringene i 2021 størst i Troms med 715 kroner per rein og lavest i Karasjok med 343 kroner per rein. For 2021 er inntektsoverføringene per siidaandel høyest i Polmak/Varanger med 327 323 kroner og lavest i Karasjok med 116 029 kroner.

De totale kostnadene per siidaandel varierer også betydelig mellom områdene. Tilsvarende varierer de totale kostnader per rein. Nordland og Troms har det høyeste kostnadsnivået sett i forhold til reintallet med henholdsvis 1 550 og 1 478 kroner per rein, mens Polmak/Varanger har de laveste kostnadene per rein med 638 kroner.

Tabell 3.4 viser store forskjeller i vederlag for arbeid og egenkapital mellom områdene. I 2021 varierer vederlaget mellom 889 538 kroner per siidaandel i Sør-Trøndelag/Hedmark og 212 875 kroner per siidaandel i Vest-Finnmark.

Mange reindriftsfamilier henter betydelige deler av sin inntekt utenfor reindriftsnæringen. Det er i all hovedsak kvinner som står for denne inntekten. Gjennomsnittlig inntekt utenfor reindriften per siidaandel varierer i 2021 mellom 190 000 kroner i Nord- Trøndelag og 425 000 kroner i Polmak/ Varanger.

Tabell 3.4 Gjennomsnittlige nøkkeltall per siidaandel og per rein i 2021 (kroner)

	Polmak/ Varanger	Karasjok	Vest- Finnmark	Troms	Nordland	Nord- Trøndelag	Sør- Trøndelag/ Hedmark
Kjøttinntekter inkl. bonus per siidaandel	741 933	217 316	189 429	128 917	130 092	231 317	502 462
Kjøttinntekter inkl. bonus per rein	1 293	559	518	537	391	643	1 086
Statstilskudd per siidaandel	327 323	116 029	181 001	171 757	184 166	177 304	321 509
Statstilskudd per rein	570	343	495	715	553	493	695
Erstatninger per siidaandel	218 494	105 481	146 810	276 842	577 938	334 446	280 959
Erstatninger per rein	381	271	401	1 153	1 737	930	608
Totale inntekter per siidaandel	1 245 296	557 172	607 057	704 233	934 356	827 155	1 382 220
Totale inntekter per rein	2 170	1 432	1 659	2 932	2 808	2 301	2 989
Totale kostnader per siidaandel	366 135	359 738	382 498	354 902	515 873	465 746	476 299
Totale kostnader per rein	638	925	1 046	1 478	1 550	1 295	1 030
Vederlag arbeid og egenkapital per siidaandel	859 188	354 961	212 875	335 791	396 095	345 133	889 538
Vederlag arbeid og egenkapital per rein	1 497	460	582	1 398	1 190	960	1 923
Reintall per siidaandel	574	389	366	240	333	360	462
Inntekter utenfor reindriften per siidaandel (1 000 kr)	425	342	330	309	368	190	411

Tabell 3.5 viser at vederlag for arbeid og egenkapital per siidaandel i 2021 økte i alle reinbeiteområder sammenlignet med 2020. Polmak/Varanger har den største økningen.

Tabell 3.5 Vederlag for arbeid og egenkapital per siidaandel 2017-2021 (kroner)

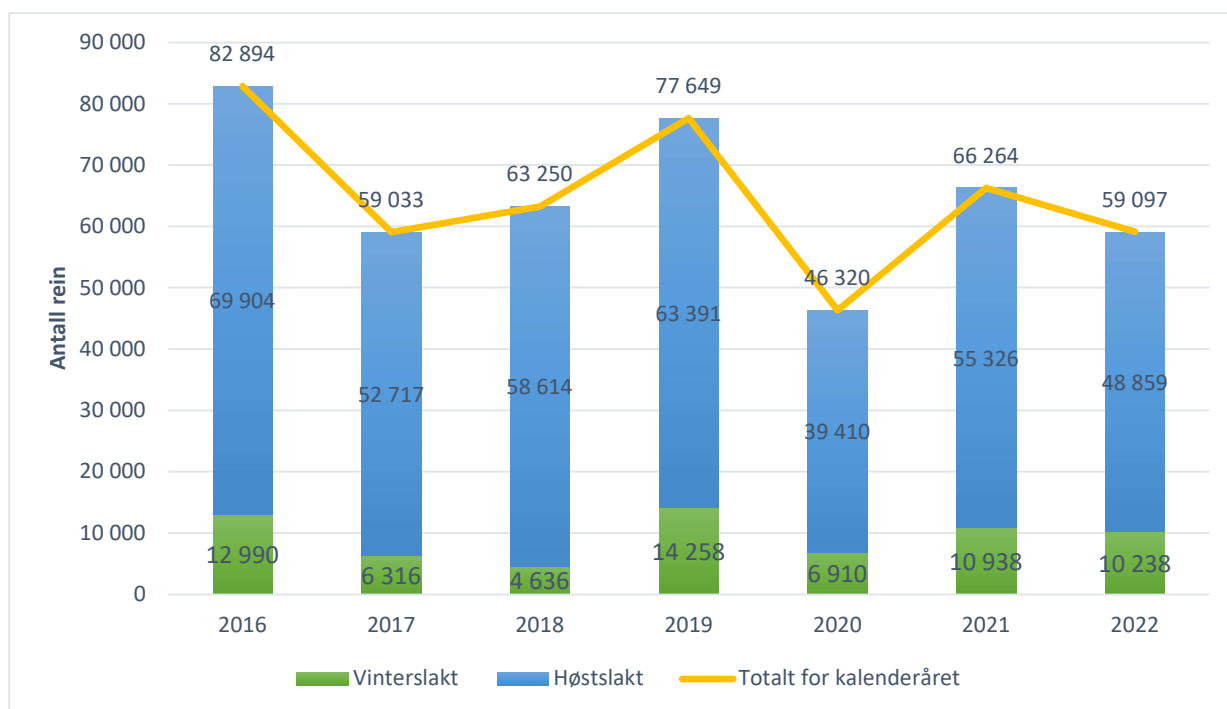
Reinbeiteområde	2018	2019	2020	2021
Polmak/Varanger	518 160	366 850	371 318	859 188
Karasjok øst	107 719	167 759	72 211	168 932
Karasjok vest	56 652	198 876	50 932	186 029
Øst-Finnmark	194 478	234 094	140 496	360 614
Kautokeino øst	151 875	236 324	174 810	258 708
Kautokeino midt	145 760	175 890	121 528	176 136
Kautokeino vest	170 125	118 897	8 437	218 874
Vest-Finnmark	154 128	178 548	106 118	212 875
Troms	296 638	263 271	154 722	335 791
Nordland	133 653	305 191	282 715	396 095
Nord-Trøndelag	405 665	382 116	482 281	345 133
Sør-Tr/Hedmark	531 060	511 303	695 000	889 538
Reinlag*	540 006	383 490	493 893	606 499
Totalt	229 158	252 749	207 001	341 805

*Vederlag til arbeid og egenkapital per årsverk for reinlagene

3.3 Slakteuttak

Slakteuttaket i 2022 var på 59 097 rein, se figur 3.1. Dette er en nedgang på 11 pst. fra 2021, da slakteuttaket var på 66 264 rein.

Innrapporterte data fra slakteriene for 2022 gir en gjennomsnittlig slaktevekt på henholdsvis 23,7 kg (22,1 kg i 2021) for alle slaktedyr. Andelen kalv av alle slaktedyr var i 2022 på om lag 82 pst. (82 pst. i 2021).



Figur 3.1 Antall slakt til slakteri per kalenderår 2016-2022

3.4 Produktivitet

Produktivitet uttrykkes i ulike sammenhenger som slakt per livdyr i vårflokk (slakteproduktivitet) eller som slakt per livdyr i vårflokk korrigert for reintallsendringer (totalproduktivitet). Dersom reintallet et år ikke endrer seg, vil de to produktivetsberegningene gi samme resultat.

Totalproduktivitet og slakteproduktivitet relatert til reintall kan fortelle mye om hvordan tilpasningen mellom rein og beite er i et område. Eksempelvis vil en høy totalproduksjon per livrein i vårflokk ofte innebære god kalvetilgang, lave tap og gode slaktevekter, mens en lav totalproduksjon per livrein gir signaler om lav kalvetilgang, høye tap og/eller lave slaktevekter.

Totalproduktivitet per livrein er et mål for hvor effektiv en reinflokk er til å produsere reinkjøtt. Når en snakker om produktivitet, er maksimal varig avkastning et sentralt begrep. Med maksimal varig avkastning menes den tilpasning mellom reintall, beitegrunnlag og driftsform som gir den høyeste stabile avkastningen over tid, uten å forringe beitegrunnlaget.

Tabell 3.6 viser produktivitet per livrein for de siste fem årene, beregnet både på grunnlag av slakteproduksjon og totalproduksjon. Beregningen for det siste driftsåret (2021/2022) bygger på reintall som bare delvis er korrigert og må derfor betraktes som et foreløpig anslag. Tabellen viser at det er betydelige forskjeller i produktivitet mellom områder og mellom driftsår. Det er også store variasjoner i produktivitet i de enkelte områdene.

Tabell 3.6 Slakte- og totalproduksjon for driftsårene 2017/2018 til 2021/2022

Område	Slakteproduksjon pr. livrein (kg.pr.dyr)					Totalproduksjon pr. livrein (kg.per.dyr)				
	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22
Øst-Finnmark	5,0	8,6	7,8	5,8	7,8	5,1	8,5	7,7	5,6	7,9
Vest-Finnmark	5,1	5,5	6,2	4,1	5,1	5,0	5,7	6,2	3,6	5,2
Troms	3,7	4,2	4,7	3,6	4,8	3,7	4,1	4,8	3,6	6,1
Nordland	4,6	4,9	4,6	3,6	4,2	4,5	4,9	4,6	3,4	3,6
Nord-Trøndelag	9,4	9,1	7,0	7,8	7,4	9,3	8,9	6,9	7,3	6,9
Sør-Trøndelag	12,6	14,5	11,4	11,2	14,3	12,8	13,6	11,4	11,3	14,4
Reinlagene	17,0	15,4	18,2	17,7	20,5	16,7	14,4	17,9	17,5	20,1
Hele landet	6,5	7,8	7,6	6,0	7,4	6,5	7,8	7,6	5,7	7,5

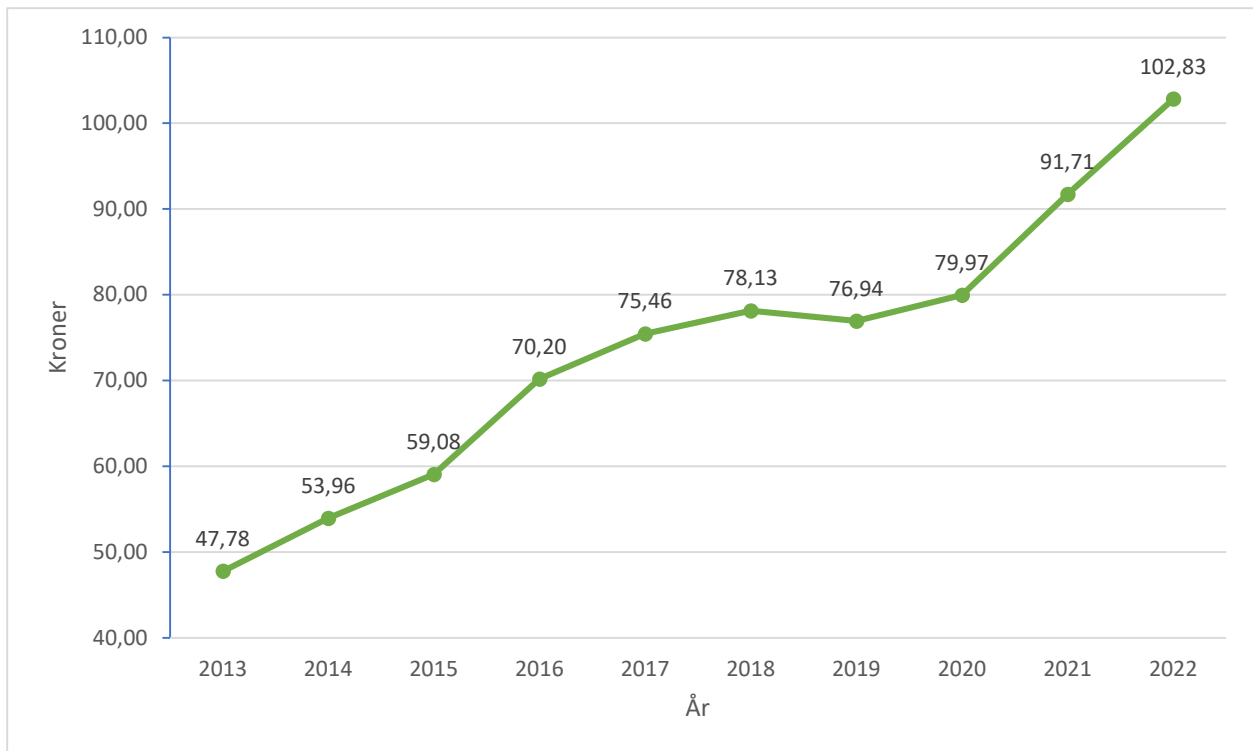
3.5 Prisutvikling

Basert på foreløpig innrapporterte priser har Økonomisk utvalg anslått en gjennomsnittspris til produsent på 102,83 kr per kg i 2022, det vil si en økning på 12 pst. fra 2021 (2021: 91,71 kr). Prisen til produsent på reinkjøtt har over tid økt langt mer enn prisen på andre kjøttslag. Til sammenligning var 12-måneders endring (november 2021 – november 2022) i konsumprisindeksen på 6,5 pst, mens 12-måneders endring i KPI for matvarer var på 12,7. Figur 3.2 viser prisutvikling fra 2013 til 2021, og en prognose for 2022.

Fram til og med Reindrifftsavtalen 2001/2002 var det definert en målpris for reinkjøtt. Importvernet for reinkjøtt var koblet til reindrifftsavtalens målprissystem. Målprisen var styrende for en eventuell administrativ tollnedsettelse, og størrelsen på tollsatsene ved slik nedsettelse. Etter ønske fra næringen, ble avtalepartene under forhandlingene om Reindrifftsavtalen 2002/2003 enige om å oppheve målprisen på reinkjøtt. Etter dette har det vært fri prisdannelse på reinkjøtt innenfor den beskyttelse importvernet har gitt. Siden 2003 er det heller ikke gitt anledning til import av reinkjøtt til redusert toll.

Siden 2013 har prisen på reinsdyrkjøtt økt betydelig. Dette skyldes bl.a. følgende forhold:

- Økt konkurranse og profesjonalisering av reinkjøttbransjen.
- Økt bevissthet fra reieneier knyttet til kvalitet.
- Aktivt og strategisk arbeid fra Markedsutvalget for å gjenskape tilliten til norsk reinsdyrkjøtt i markedet.
- Ingen import av reinsdyrkjøtt med redusert toll.



Figur 3.2 Pris i kroner per kilo kjøtt omsatt via slakteri 2013-2021, prognose for 2022

Kilde: Totalregnskapet for reindriftsnæringen. Regnskap 2021 og budsjett 2022

3.6 Markedssituasjonen

Markedet for reinsdyrkjøtt har gjennom flere år vært i en positiv utvikling, og prisen til reineier har økt betraktelig siden 2013. Beitekrisen i 2020 førte til et redusert slakteuttak i driftsåret 2020/2021. Dette bidro til å redusere lagerbeholdning av reinkjøtt.

Etter Markedsutvalgets vurderinger har prisøkningen i butikk vært mer moderat enn utviklingen i produsentpriser. Markedsutvalget har i sitt innspill uttrykt bekymring for økonomien i bedriftene. Den stadig økende prisen gjør at bedriftene tjener mindre enn før, og markedsutvalget frykter at dette på sikt kan påvirke konkurransesituasjonen i reinkjøttmarkedet som igjen vil kunne påvirke prisen til reineier.

Markedsutvalget viser til at foredlingsbedriftene per desember 2022 melder om økende etterspørsel fra HoReCa -markedet på biff og filet. Fra dagligvaremarkedet opplever man synkende etterspørsel. Etter Markedsutvalgets vurdering begrenser dagligvarehandelen sitt sortiment på bakgrunn av forventningen om lavere kjøpekraft.

I november 2022 var lageret av reinkjøtt på 263 tonn mot 321 tonn året før. Lagerbeholdningen er redusert, men Markedsutvalget mener likevel reelt lager kan være høyere fordi mengden kjøtt ute hos handelen kan være større i år.

3.7 Tilpassing av reintallet til beitegrunnet

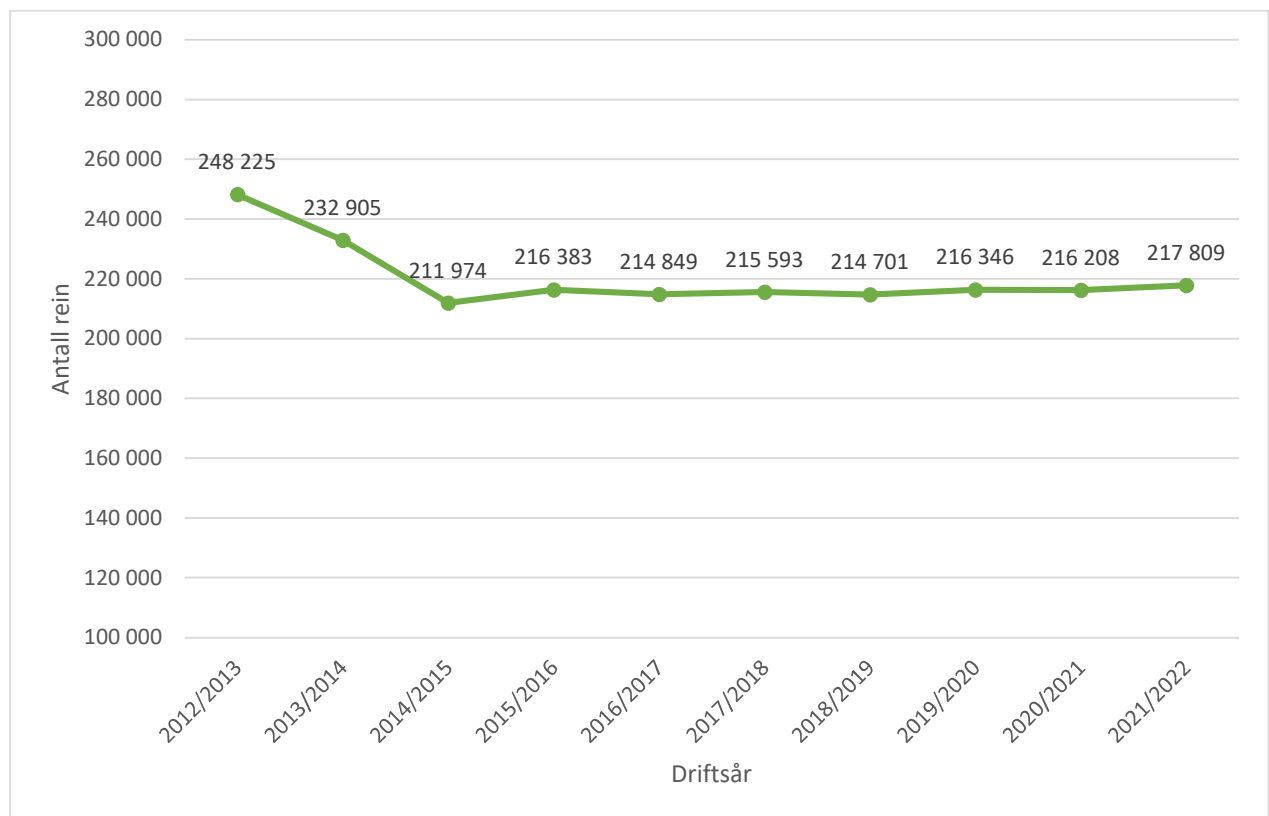
Et reintall som er tilpasset beitegrunnet er avgjørende for å nå målet om en bærekraftig reindrift. Etter at gjeldende reindriftslov ble iverksatt er det gjennomført reduksjonsprosesser i Finnmark. Siidaandelene har i all hovedsak fulgt opp gitte reduksjonsvedtak.

I forbindelse med reintallsprosessen var det fem distrikter som fikk fastsatt midlertidige reintall, da det var stor usikkerhet om reintallene som ble satt var bærekraftige over tid. Slaktevektene de siste årene viste at reintallet i fire av disse fem distriktene var for høye, og reintallet i disse fire distriktene måtte reduseres ytterligere. Reindrifststyret fattet derfor vedtak om nye lavere reintall for disse distriktene høsten 2020. Dette medfører at samlet fastsatt øvre reintall i Vest-Finnmark er redusert fra 78 150 til 75 400.

Figur 3.3 viser utviklingen i reintallet fra 2021/2013 til 2021/2022. Innrapportert reintall per 31. mars 2022 er på 217 809. Dette er en økning fra 2021. Reintallet er økt både i Vest-Finnmark og Øst-Finnmark, og ligger over det fastsatte øvre reintallet i begge reinbeiteområdene.

Det er flere distrikter som per i dag er i reduksjonsprosesser. Prosessene har ulike frister, men enkelte av distriktene har frist ut inneværende driftsår til å komme ned til fastsatt reintall.

Et reintall som er tilpasset beitegrunnet vil også fremover ha stor oppmerksomhet og er en prioritert oppgave for reindrifstmyndighetene.



Kilde: Landbruksdirektoratet, Ressursregnskapet for reindriften 2021

Figur 3.3 Reintall i sluttstatus for de ti siste driftsårene (korrigert reintall per 31. mars unntatt siste driftsår)

3.8 Beitekrisen i 2022

Vinteren og våren 2022 var det en omfattende beitekrise i reindriften. Det var beitekrise i store deler av Troms og Finnmark, samt i Nordland. Rundt 150 000 rein var rammet av beitekrisen. Beitekrisen ble håndtert av beredskapsutvalgene, og gjennom tilskudd til distriktenes beredskapsfond. Totalt ble det utbetalt 47 mill. kroner fra beredskapsfondet i 2022.

Slakteuttaket høsten 2022 startet svært godt. Per uke 44 var det slaktet 35 366 rein mot 34 283 rein på samme tid i 2021. Ser man på slaktetallene i uke 44 etter beitekrisen i 2017 og 2020 var slaktetallene henholdsvis 26 768 og 24 326 rein. Fra og med uke 45 ble uttaket betydelig redusert. Dette skyldes blant annet vær og føreforhold, samt at det ble stopp i aktiviteten hos et slakteri i Øst-Finnmark. Slakteuttaket i 2022 ble i underkant av 11 pst. lavere enn i 2021. Gjennomsnittlig slaktevekt var høyere enn året før, og slakteuttaket i tonn ble derfor bare redusert med i underkant av 4 pst. Konsekvensene av beitekrisen i 2022 for lønnsomheten var betydelig mindre enn for beitekrisen i 2020, da slakteuttaket ble redusert med 40 pst. sammenlignet med året før.

Reindriften har opplevd omfattende beitekriser i 2017, 2020 og 2022. I etterkant av alle de tre beitekrisene har partssammensatte arbeidsgrupper gjennomgått beredskapen i reindriften, og foreslått endringer i det eksisterende systemet. Forslagene har i det vesentligste blitt fulgt opp av avtalepartene.

Arbeidsgruppen som gjennomgikk beitekrisen i 2022 overleverte sin rapport til avtalepartene 15. oktober 2022, jf. også kapittel 5.1.3. Fristen for arbeidet var satt tidlig, slik at avtalepartene skulle ha mulighet til å følge opp eventuelle anbefalinger i forkant av vintersesongen. Avtalepartene møttes i slutten av november, og ble enige om å følge opp de anbefalingene som måtte være gjennomført før vintersesongen. På bakgrunn av denne enigheten ble det fastsatt ny forskrift om tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag 21. desember 2022, der forskriften om ekstraordinært tilskudd til beredskap var integrert. Avtalepartene ble videre enige om å diskutere oppfølgingen av øvrige anbefalinger i rapporten i forhandlingene.

Statens forhandlingsutvalg legger opp til at avtalepartene diskuterer videre oppfølging av rapporten under forhandlingene.

3.9 Grensekryssende reindrift

Siden 1972-konvensjonen opphørte å gjelde i 2005, har det ikke foreligget noen konvensjon om grenseoverskridende reindrift mellom Norge og Sverige. Det framforhandlede forslaget fra 2009 har vært gjenstand for høringer i begge land og drøftinger mellom landene, uten at man har fått avklart ulike spørsmål som er reist. På svensk side har det vært foretatt omfattende utredninger av juridiske og økonomiske spørsmål. Det ble i 2017 meddelt fra svensk side at konvensjonsforslaget ikke kunne ratifiseres i sin nåværende form, og at forhandlinger burde gjenopptas med siktemål å få nødvendige justeringer i konvensjonen. Dette ble avvist fra norsk side.

Dagens situasjon med manglende konvensjon gir norsk reindrift utfordringer i den daglige driften. Noen reinbeitedistrikt opplever i praksis å bli stengt ute fra tidligere beiteområder i Sverige, samtidig som de opplever ulovlig beiting fra svensk reindrift på norske områder. I de områdene som har etablert samarbeidsavtaler mellom norsk og svensk reindrift, gir fravær av en konvensjon manglende regler for et grenseoverskridende samarbeid. Ulike forvaltningssystemer mellom de to land er også lite tilfredsstillende for et slikt samarbeid, og dette går i praksis ut over norske reindriftsutøvere.

Fremover vil norske myndigheter fortsatt ha stor oppmerksomhet på tiltak som bedrer forholdene for norsk reindrift grunnet manglende reinbeitekonvensjon med Sverige. Dette gjelder tiltak som bidrar til at svensk reindrift i Norge utøves i tråd med norsk lov, og som på den måten i større grad sikrer den norske reindriften tilfredsstillende og forutsigbare driftsvilkår.

Høyesterett avsa 30. juni 2021 dom i saken mellom Saarivuoma sameby og staten og Statskog SF, der Saarivuoma sameby vant delvis frem med sitt syn. Høyesterett kom til at Saarivuoma

har privatrettslige rettigheter i tvisteområdet ved Altevatn, og dermed har rett til å drive reindrift uten hinder av bestemmelsene i grensereinbeite-loven med forskrifter. Når det gjelder tidspunktet for bruken la Høyesterett til grunn at det var snakk om rett til sommerbeite i perioden 1. mai til 14. september, med rett til nødbeite ved behov.

Reindriftsloven gjelder i hele Norge, med de begrensinger som følger av blant annet grensereinbeite-loven, jf. reindriftsloven § 2, og er ikke begrenset til kun å gjelde for norske reinbeitedistrikt. De alminnelige reglene om utøvelse av reindrift i reindriftsloven kap. 4 kommer derfor også til anvendelse for Saarivuoma sameby, uavhengig av Høyesteretts avgjørelse.

Dersom Saarivuoma sameby benytter området utenfor disse datoene, og vilkår for rett til nødbeite ikke er oppfylt, er det departementets oppfatning at samebyens beitebruk innebærer et brudd på reindriftsloven §§ 27 og 28. Dette innebærer at det foreligger et ulovlig forhold som omtalt i reindriftsloven § 75. Departementet har bedt Statsforvalteren i Troms og Finnmark om å følge opp slike ulovligheter.

I kjølvannet av Saarivuoma-dommen (Saarivuoma Sameby mot Staten v/Landbruks og matdepartementet) har Landbruks- og matdepartementet startet en prosess med å foreslå endringer i grensereinbeite-loven for å sikre at tvister om privatrettslige reindriftsrettigheter skal løses mellom de involverte rettighetspretendentene. Uten en slik avklaring vil fremtidige søksmål mot staten fremmet av svenske samebyer kunne skape uavklarte rettsforhold og dermed utfordrende driftsforhold for norske reinbeitedistrikter. Arbeidet med endring i grensereinbeite-loven er i en startfase og innledende konsultasjoner med berørte samiske interesser både i Norge og i Sverige er påbegynt.

3.10 Grensegjerder

Reindriftssamenes flyttinger mellom årstidsbeitene har pågått i århundrer og lenge uten hinder av nasjonalstatsgrensene. Etter at Finland kom under russisk herredømme på begynnelsen av 1800-tallet, ble grensen mot Norge stengt i 1852. Strekningen langs den norsk-finske grensen danner få naturlige hindringer for rein. Uten effektive sperringer vil rein fra de to landene krysse grensen med de ulemper dette vil medføre.

Ny reingjerdekonvensjon ble iverksatt 1. januar 2017. Utgangspunktet for konvensjonen er at grensen mellom Norge og Finland er stengt for grensekryssende reindrift. Konvensjonens formål er å regulere ansvarsfordeling når det gjelder oppføring og vedlikehold av gjerder og andre tiltak for å hindre at rein kommer over grensen mellom de to landene, samt regulere oppfølgingen når rein likevel krysser grensen. Gjerdene skal støtte opp om reieneernes vokteplikt, slik at det så langt som mulig unngås at rein kommer inn på det andre lands område.

Konvensjonen innebærer at det skal oppføres gjerder fra Angeli til Levajok. Dette innebærer at foruten strekningen mellom Levajok og Polmak (Riksrøys 343), blir hele grensen mellom Norge og Finland stengt med reingjerde. Finland er gitt ansvaret for oppføring av gjerde fra Angeli til Gamle Karigasniemi. Videre er Norge gitt ansvaret for oppføringen fra Gamle Karigasniemi til Levajok. I henhold til konvensjonen skal gjerdet mellom Angeli til gamle Karigasniemi oppføres på finsk side av grensen. Oppføringen av gjerdet skulle ifølge konvensjonen være ferdigstilt innen fem år, dvs. innen 1. januar 2022. Norsk ansvar er i det vesentligste ferdigstilt.

Det vises til at ferdigstillelse av grensegjerdet mot Finland, og vedlikehold av grensegjerdene mot Finland og Russland er prioriterte oppgaver. Budsjettsituasjonen i 2022 gjorde at tildelingen til vedlikehold av gjerder ble noe redusert. I 2023 legges det opp til en prioritering av vedlikeholdet av grensegjerdene. Fra 1.1.2023 er ansvaret for grensegjerdene mot Finland

og Russland overført fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark til Landbruksdirektoratet. Når det gjelder ansvaret for grensegjerdene mot Sverige ligger dette fortsatt hos statsforvalterne.

NIBIO har utviklet en kartløsning som skal vise konvensjonsgjerdene mellom Finland og Norge basert på data fra Finland og Norge. Kartet skal også vise tilgrensende gjerder og hytter, samt ulike typer porter.

4 Reindrifftsavtalen 2022/2023

Inneværende avtale, Reindrifftsavtalen 2022/2023, har en total ramme på 180 mill. kroner. Dette var en økning på 15,5 mill. kroner fra Reindrifftsavtalen 2021/2022. Avtalepartenes hovedprioriteringer er direkte tilskudd, ivaretagelse av reindrifftsarealer, klimatilpasning og beredskap i reindrifften, rekruttering og infrastrukturtiltak.

Avtalen viderefører de direkte tilskuddene, men det ble i tillegg etablert et tilskudd til slakt av simler, som et engangstiltak for avtaleåret 2022/2023. Uttak av eldre simler er et viktig tiltak for å redusere risikoen for CWD og andre sykdommer. Avtalen viderefører satsingen på tilleggsnæringer i reindrifften.

Klimaendringene medfører både endringer i driftsmønsteret og uforutsette hendelser for reindrifften. Hyppige forekomster av låste beiter gir merkostnader og krever investeringer. Avtalepartene ble derfor enige om en betydelig økning av distriktstilskuddet, for å legge til rette for felles investeringer i utstyr som kan bidra til klimatilpasning.

Avtalepartene ble enige om å etablere HMS- tjenesten som en permanent ordning. Pilotprosjektene for Norske Reindrifftsamers Landsforbunds rådgivningstjeneste i arealsaker, og pilotprosjektet for en helsetjeneste for rein ble videreført. Dette er viktige ordninger som støtter opp om og bistår reineierne i deres arbeid og legger til rette for en tryggere arbeidshverdag.

Avsetningen til kriseberedskapsfondet ble økt til 5,5 mill. kroner.

Gjennom en økning av satsene for etableringstilskuddet styrket avtalepartene virkemidlene for rekruttering i reindrifftsnaeringen.

4.1 Utredninger bestilt i Reindrifftsavtalen 2022/2023

I Reindrifftsavtalen 2022/2023 ble avtalepartene enige om å gjennomføre utredninger om reindrifftsbasert reiseliv, beredskap i reindrifften, systemet for klassifisering av reinsdyrkjøtt, situasjonen i Trollheimen, meglings og et prosjekt mot hets og rasisme rettet mot reindrifftsutøvere.

4.1.1 Reindrifftsbasert reiseliv

Avtalepartene ble enige om å gjennomføre et prosjekt med formål å utvikle det reindrifftsbaserte reiselivet og øke satsingen på kulturformidling basert på reindrifft. Det ble satt av 0,6 millioner kroner til gjennomføring av prosjektet, og Innovasjon Norge ble tildelt oppdraget.

Etter en anbudskonkurranse tildelte Innovasjon Norge prosjektet til Kreativ Industri. Kreativ Industri utarbeidet en rapport basert på dybdeintervju og innspill fra reindrifftsbaserte reiselivsbedrifter i Norge, tilgjengelige sekundærkilder og møter med en referansegruppe bestående av representanter for avtalepartene, Sametinget og Innovasjon Norge. Rapporten ble levert 1. desember, og presentert i oppstartsmøtet for reindrifftsavtaleforhandlingene. Oppfølging av rapporten er omtalt i punkt 6.4.4 og 6.7.5.

4.1.2 En styrket beredskap i reindriften

Avtalepartene ble enige om å gjennomgå beredskapen i reindriften, med bakgrunn i erfaringene fra beitekrisen i 2022. Det ble etablert en arbeidsgruppe bestående av avtalepartene og statsforvalterne. Landbruksdirektoratet var sekretariat for arbeidsgruppen. Rapporten fra arbeidsgruppen ble presentert i det årlige møtet for beredskapsutvalgene i Alta i november 2022, og i oppstartsmøtet for reindrifftsavtalen. Oppfølging av rapporten er omtalt under punktene 3.8, 6.7.11 og 6.8.2.

4.1.3 Gjennomgang av klassifisering av reinsdyrkjøtt

Avtalepartene ble enige om å gjennomgå systemet for klassifisering, for å få avdekket hvilke tiltak som må gjøres for at systemet skal fungere etter hensikten, og støtte opp om de reindriftspolitiske målene. Det ble etablert en arbeidsgruppe bestående av avtalepartene, representanter for slakterier og videreforedlingsbedrifter og Animalia. Landbruksdirektoratet var sekretariatet for arbeidsgruppen. Oppfølging av rapporten er omtalt under punkt 6.7.10.

4.1.4 Prosjekt mot hets og rasisme

Avtalepartene ble enige om å sette av 0,8 mill. kroner av mindreforbruket som ble overført til 2022 til et prosjekt mot hets og rasisme. Målet med prosjektet er å skape bevissthet og øke kunnskapsnivået i samfunnet om hets og rasisme mot reindrifftsutøvere. Gjennom prosjektet skulle det utvikles informasjonsmaterieill, et opplegg for holdningskampanjer og kampanjer rettet mot reindriftens årstider.

Norske Reindrifftsamers Landsforbund har etablert prosjektet, og har engasjert en prosjektleder. Det ble etablert en referansegruppe for prosjektet, bestående av avtalepartene, representanter fra Likestillings- og diskrimineringsombudet og Likestillingscenteret KUN var representert i tillegg til Landbruksdepartementet.

Det ble levert statusrapport for prosjektet i desember 2022, og prosjektet ble presentert på oppstartsmøtet for reindrifftsavtalen. Oppfølging av prosjektet er omtalt i punkt 5.1.4.

4.1.5 Mekling

Avtalepartene ble enige om å gjennomføre en utredning av mekling i reindriften, med bakgrunn i at meklingsbestemmelsen i reindrifftsloven § 73 i liten grad er brukt. Landbruksdirektoratet fikk i oppdrag å gjennomføre prosjektet. Det ble etablert en referansegruppe for prosjektet, bestående av avtalepartene.

Rapporten om mekling ble forsinket, og ble ikke presentert på oppstartsmøtet. Rapporten ble overlevert til avtalepartene i januar 2023. Statens forhandlingsutvalg legger opp til at rapporten presenteres og drøftes under forhandlingene.

4.1.6 Utredning av situasjonen i Trollheimen

Avtalepartene ble enige om å gjennomføre en utredning av dagens situasjon i Trollheimen, og et ble satt av 0,8 mill. kroner til dette i 2022. Landbruksdirektoratet fikk ansvar for å lyse ut et oppdrag, og tildelte prosjektet til Norconsult. Det ble oppnevnt en referansegruppe for prosjektet bestående av avtalepartene.

Norconsult ga en foreløpig orientering om utredningen i oppstartsmøtet for reindrifftsavtalen. Avtalepartene har gitt utsatt frist for rapporten til 27. februar, men kapitlet som omhandler tiltak leveres i forkant av forhandlingene. Statens forhandlingsutvalg legger til grunn at avtalepartene

har en foreløpig drøfting under forhandlingene. Endelig rapport vil først foreligge etter at årets forhandlinger er gjennomført. Når rapporten foreligger legges det opp til en presentasjon og videre drøftelse av rapporten mellom avtalepartene.

5 Omprioriteringer i Reindrifftsavtalen 2022/2023

5.1 Mindreforbruk i 2022

Tabell 5.1 og 5.2 viser bevilgning og forbruk på statsbudsjettet kapittel 1151 post 75 og 79. Tabellene viser et mindreforbruk i 2022 på 9,3 mill. kroner på post 75 og 0,7 mill. kroner på post 79. Dette gir et totalt mindreforbruk på kapittel 1151 på 10 mill. kroner.

Tabell 5.1 Kapittel 1151 post 75 Kostnadssenkende og direkte tilskudd, bevilgning og forbruk i 2022

	Avsetning 2022	Forbruk 2022	Saldo per 31.12.2022
Overført fra 2021 til 2022	3 000 000		
Distriktstilskudd	24 700 000	24 913 905	-213 905
Produksjonspremie	41 800 000	39 001 068	2 798 932
Kalveslaktetilskudd	23 300 000	21 752 407	1 547 593
Særskilt driftstilskudd til ungdom	2 200 000	2 120 000	80 000
Særskilt driftstilskudd til kvinner med egen siidaandel	1 000 000	575 000	425 000
Etableringstilskudd	3 500 000	2 805 000	695 000
Ektefelle/samboertillegg	1 200 000	240 000	960 000
Bevilgning post 75	100 700 000	91 407 380	9 292 620

Tabell 5.2 Kapittel 1151 post 79 Velferdsordninger, bevilgning og forbruk 2022

	Avsetning 2022	Forbruk 2022	Saldo per 31.12.2022
Tidligpensjon	2 500 000	1 962 468	537 532
Avløsning ved svangerskap, fødsel, adopsjon og dødsfall	1 000 000	872 896	127 104
Tilskudd til sykepengeordningen	500 000	500 000	-
Bevilgning post 79	4 000 000	3 335 364	664 636

Under forutsetning av at mindreforbruket blir godkjent overført fra 2022 til 2023, foreslår Statens forhandlingsutvalg at mindreforbruket overføres fra kapittel 1151 post 75 og 79 til post 51 Reindriffts utviklingsfond og til kapittel 1142 post 21 Landbruksdirektoratet.

5.1.2 Fagsystem reindrift

Statens forhandlingsutvalg viser til at Landbruksdirektoratet i 2022 startet arbeidet med å utvikle nye fagsystem for reindriftsforvaltningen. Den totale kostnaden for systemet er 24 mill. kroner. I Reindriftsavtalen 2022/2023 ble det satt av 1,5 mill. kroner i 2023 til dette formålet.

Landbruksdirektoratet ferdigstilte i 2022 nytt register for reinmerker. Av et totalt beløp på 8,5 mill. kroner ble 1,5 mill. kroner finansiert over Reindriftsavtalen 2021/2022.

Nye fagsystemer for reindriftsforvaltningen vil gi store gevinster for både næring og forvaltning. Digitale systemer vil gi raskere søknadsbehandling og enklere søknadsprosedyrer for næringen.

Statens forhandlingsutvalg foreslår at 3,0 mill. kroner av mindreforbruket overføres til kapittel 1142 post 21, som en delfinansiering av Landbruksdirektoratets utvikling av nye fagsystem for reindriftsforvaltningen. Statens forhandlingsutvalg viser til at det er foreslått 1,0 mill. kroner til fagsystem reindrift for Reindriftsavtalen 2023/2024, jf. kapittel 6.7.19.

5.1.3 Beredskapsfond

Beitekrisene i 2020 og 2022 har synliggjort betydningen av å ha et sentralt beredskapsfond, samtidig som distriktene bygger opp egne beredskapsfond. Statens forhandlingsutvalg foreslår at det overføres 5,1 mill. kroner til beredskapsfondet i 2023, for å styrke fondet inneværende år. Dette er i tråd med Norske Reindriftsamers Landsforbunds krav.

Statens forhandlingsutvalg viser til at det også er foreslått å øke avsetningen til beredskapsfondet med 4,5 mill. kroner over Reindriftsavtalen 2023/2024.

5.1.4 Prosjekt mot hets og rasisme

Norske Reindriftsamers Landsforbund etablerte i 2022 et prosjekt mot hets og rasisme mot reindriftsutøvere, jf. punkt 4.1.4. Prosjektet har utviklet en egen nettside, Reinfakta.no og informasjonsfilmer. Statens forhandlingsutvalg foreslår at det settes av 0,8 mill. kroner til å videreutvikle prosjektet i 2023.

5.1.5 Klimatilpasning og CWD

Klimatilpasning

Statens forhandlingsutvalg ser behov for at avtalepartene i samarbeid vurderer forsknings- og kunnskapsbehov, tiltak og virkemidler for konsekvenser og håndtering av klimaendringene. Statens forhandlingsutvalg foreslår at det etableres en arbeidsgruppe for dette, og at avtalepartene blir enige om et mandat og nærmere organisering av et slikt arbeid i løpet av forhandlingene.

Genprosjekt knyttet til CWD

Fra Nord-Amerika er det kjent at følsomheten for skrantesyke hos flere hjortedyrarter er avhengig av genetisk variasjon. Det aktuelle genet er identifisert og noen av genvariantene gir redusert følsomhet for prionsykdom. Ved å undersøke frekvensen av genvarianter, kan man dermed beskrive følsomhet for skrantesyke på bestandsnivå.

NMBU har i samarbeid med reinlagene (Filefjell, Fram, Vågå og Lom) og Riast/Hylling reinbeitedistrikt gjennomført innledende genetiske undersøkelser for å kartlegge følsomhet for skrantesyke i disse reinflokkene. Geografisk nærhet til utbruddet i Nordfjella har medført mye oppmerksomhet på forebyggende arbeid for å unngå smittespredning til reinlagene. Målet med

de genetiske undersøkelsene er å benytte kunnskapen til å drive målrettet avl for å få ned andelen dyr som er sensitive for skrantesykesmitte, og dermed redusere risikoen for utbrudd av sykdommen.

Statens forhandlingsutvalg ser dette prosjektet som et viktig smittereduserende tiltak.

Statens forhandlingsutvalg foreslår at det settes av 1,1 mill. kroner av mindreforbruket til disse to formålene, og legger opp til en diskusjon mellom avtalepartene om fordelingen.

5.2 Omdisponering Reindriftens utviklingsfond

Dersom avtalepartene ikke har avtalt noe annet, eller midlene er bundet opp som ansvar, skal ubrukte midler på ordninger i Reindriftens utviklingsfond tilbakeføres til fondet. En gjennomgang har vist at det er ubrukte midler fra tidligere år som kan omdisponeres. Dette er ubrukte midler som er akkumulert over flere år.

For å gi Reindriftens utviklingsfond-styret er større handlingsrom innenfor de frie midlene i 2023, foreslår Statens forhandlingsutvalg at det som tidligere er øremerket til ordningene Tilskudd til juridisk bistand til ivaretagelse av norske reinbeitedistrikters tilgang til sine beiteområder i Sverige, og Fjerning av gammelt gjerdemateriell omdisponeres til frie midler. Det har tidligere vært øremerket avsetning til disse ordningene, men det er ikke øremerket avsetning i dag. Statens forhandlingsutvalg mener derfor det er riktig å overføre disse midlene til frie midler, for å gi styret for Reindriftens utviklingsfond mulighet til å gjøre prioriteringer innenfor de frie midlene.

Statens forhandlingsutvalg foreslår å omdisponere 2,8 mill. kroner til frie midler i 2023. Det er i tråd med Norske Reindriftsamers Landsforbunds krav om å øke frie midler i 2023. Statens forhandlingsutvalg viser også til forslaget om å øke de frie midlene i Reindriftens utviklingsfond i Reindriftsavtalen 2023/2024, jf. punkt 6.7.20.

6 Statens tilbud til Reindrifftsavtalen 2023/2024

6.1 Innledning

I dette kapitlet gis det innledningsvis en omtale av Statens forhandlingsutvalgs prioriteringer for Reindrifftsavtalen 2023/2024. Ordninger som er gjeldende gjennom Reindrifftsavtalen 2022/2023, og som ikke omtales i dette kapitlet, foreslås videreført uten endringer.

Avsetninger som foreslås til de enkelte ordningene er basert på anslag og vurderinger av markeds- og slaktesituasjonen. Dette kan innebære at avsetningene til enkelte av de direkte tilskuddsordningene kan være justert, selv om det ikke er foreslått endringer i satsene eller regelverket for det aktuelle tilskuddet. I vedlegget gis en oversikt over forslaget til fordeling av den økonomiske rammen.

6.2 Norsk økonomi

I etterkant av pandemien har det vært høy aktivitet i norsk økonomi. I fjor økte sysselsettingen kraftig, og den registrerte arbeidsledigheten har ikke vært lavere siden 1980-tallet. Mange arbeidsgivere har problemer med å rekruttere arbeidskraft, og lønnsveksten ser ut til å være på vei opp. Kombinasjonen av sterk vekst i etterspørselen etter varer under pandemien, flaskehals på tilbudssiden og Russlands invasjon av Ukraina har bidratt til økte priser på mange internasjonalt handlede varer og knapphet på energi. Inflasjonen har økt til de høyeste nivåene på mange tiår, og prisveksten er nå høy også på norskproduserte varer og tjenester. Rentene er satt opp hjemme og ute. Høy kostnadsvekst og økende renteutgifter demper husholdningenes kjøpekraft. Fremover ventes lavere prisvekst og en oppbremsing av den økonomiske aktiviteten.

6.3 Skatt og avgift

Målet for regjeringens økonomiske politikk er en økonomisk vekst som bidrar til arbeid til alle, mer rettferdig fordeling som reduserer de sosiale og geografiske forskjellene, og en sterk velferdsstat med gode tjenester uavhengig av folks lommebok og bosted. En lønnsom privat sektor i godt samspill med det offentlige er grunnlaget for en sterk velferdsstat. En omfordelende skatte- og avgiftspolitik, gode offentlige tjenester, infrastruktur og satsing på teknologi, omstillingsevne og kunnskap er nødvendig for å legge til rette for bosetting og bedrifter i hele landet. Skatte- og avgiftspolitikken skal brukes for å stimulere til arbeidsplasser, verdiskaping og bosetting i hele Norge.

Regjeringen legger vekt på rettferdig fordeling og vil styrke hele landet. Målet om å ta hele landet i bruk skal være gjennomgående i regjeringens prioriteringer og avgjørelser.

Skatte- og avgiftsfritak er også viktige rammebetingelser for reindrifftsneringen. I 2018 ble det gitt nye regler om fritak for engangsavgift og fradragsrett for merverdiavgift for snøskutere og ATV-er til bruk i reindrifftsneringen. Kjøretøy som brukes som driftsmidler i reindrifftsneringen fikk på denne måten en mer lik avgiftsbehandling som kjøretøy som benyttes som driftsmidler i landbruket for øvrig. Virksomhet eller person som driver med reindrifft og er registrert i Merverdiregisteret, kan kjøpe inntil fire eller åtte snøskutere eller ATV-er per toårsperiode til bruk i reindrifftsneringen uten å betale engangsavgift på disse. De får også fradragsrett for merverdiavgift på inntil fire eller åtte slike kjøretøy per toårsperiode. Fradragsretten gjelder også for merverdiavgift ved reparasjoner og drift av disse kjøretøyene.

I 2021 ble lov om eiendomsskatt endret, slik at kommunen ikke lenger kan kreve eiendomsskatt for anlegg i reindriftsnæringen.

Fra 1. januar 2022 ble det særskilte fradraget i næringsinntekt for reindrift (reindriftsfradraget) økt. Det inntektsuavhengige fradraget økte til 93 000 kroner, og det maksimale fradraget til 195 000 kroner. Totalregnskapet for 2021 viser at reindriftsfradraget tilsvarte 51,9 mill. kroner i 2021.

6.4 Statens forhandlingsutvalgs prioriteringer

Regjeringen Støre legger til grunn at reindriftsnæringen er viktig for å bevare samisk kultur, samfunnsliv og språk. Næringen utnytter viktige utmarksressurser og har potensial for økt verdiskaping. For å ta ut dette potensialet vil regjeringen videreføre vektleggingen av næringsretting og tilrettelegging for de som har reindrift som hovedvirksomhet. For å øke verdiskapingen basert på kjøtt og biprodukter, og legge til rette for kulturformidling og turisme basert på reindriften, er det viktig å legge til rette for tilleggsnæringer til reindrift. Tilleggsnæringer i reindriften har et stort potensial. For å sikre reindriften som en familiebasert og økonomisk bærekraftig næring, er det viktig at Reindriftsavtalen 2023/2024 fortsatt tilrettelegger for etablering av tilleggsnæringer blant annet gjennom videreføring av Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskaping, og prosjektet med lærings- og omsorgsbaserte tjenester.

Statens forhandlingsutvalg vil trekke fram fem hovedprioriteringer i forhandlingene om Reindriftsavtalen 2023/2024:

- Direkte- og kostnadssenkende tilskudd
- Klimatilpasning
- Ivaretagelse av reindriftens arealer
- Tilleggsnæringer
- Beredskap og smittereduserende tiltak mot CWD

6.4.1 Direkte og kostnadssenkende tilskudd

Statens forhandlingsutvalg mener rammevilkårene for næringen bør være forutsigbare. Statens forhandlingsutvalg legger til grunn et forventet slakteuttak i 2023 på 70 000 rein. På grunn av prisnivået på reinkjøtt vil videreføring av produksjonspremien medføre en betydelig kostnad med gjeldende sats på 38 pst. Konsekvensene av beitekrisen i 2022 var betydelig mindre enn konsekvensene av beitekrisen i 2020, se punkt 3.8. Statens forhandlingsutvalg mener derfor at satsen nå kan reduseres til 36 pst, jf. punkt 6.8.3. Forslaget vil likevel innebære en økning av rammen for produksjonspremien på 6,0 mill. kroner.

6.4.2 Klimatilpasning

Klimaendringene i nordområdene skjer raskere enn det globale gjennomsnittet. Temperatur og nedbør er faktorer som kan føre til høyere frekvens av ising og låste beiter, eller at vekstsesongen starter tidligere. Med klimaendringene forventes en større variasjon i værforhold, med hyppigere forekomst av ekstreme værhendelser. Klimaendringene fører til endringer i beitegrunnet, og behov for endringer i beitemønstrene, og i flyttmønstre. Slike endringer kan komme i konflikt med andre interesser og tiltak. Klimaendringene kan gi større behov for tilleggsfôring, og vil med det ha store økonomiske konsekvenser. I tillegg er det også risiko for oppblomstring av sykdommer. I denne sammenhengen er pilotprosjektet for

helsetjeneste for rein som er etablert i inneværende avtale, og der Veterinærinstituttet er vertsorganisasjon, et sentralt tiltak. HMS-tjeneste i reindriften er også et viktig tiltak i denne sammenhengen, som nå er gjort permanent.

Klimaendringene vil sannsynligvis gi høyere frekvens av vintre med vanskelige beiteforhold. Statens forhandlingsutvalg mener det er avgjørende å bygge opp beredskapsfondet for å kunne møte framtidige beitekriser. Det foreslås derfor å øke avsetningen til beredskapsfondet i Reindriftsavtalen 2023/2024. I tillegg foreslås det å omdisponere overført bevilgning fra 2022 til 2023 til beredskapsfondet, se punkt 4.1.3, for å styrke fondet inneværende år.

Statens forhandlingsutvalg viser for øvrig til punkt 5.1.5 og forslaget om å etablere en arbeidsgruppe for å drøfte forsknings- og kunnskapsbehov, tiltak og virkemidler for konsekvenser og håndtering av klimaendringene.

6.4.3 Ivaretagelse av reindriften arealer

Reindriften er en arealavhengig næring, og tilgang på nødvendige arealer er en sentral forutsetning for at næringen oppnår målet om økt produksjon og lønnsomhet. Reindriftsloven skal bidra til sikring av reindriftsarealene i det samiske reinbeiteområdet som reindriften viktigste ressursgrunnlag. Ansvar for sikring av arealene påhviler både innehavere av reindriftsretten, øvrige rettighetshavere og myndighetene.

Ivaretagelse av reindriften er en utfordring som krever flere ulike tiltak. I Reindriftsavtalen 2021/2022 etablerte avtalepartene et pilotprosjekt for en rådgivningstjeneste for arealsaker i Norske Reindriftsamers Landsforbund, som skal sikre at reinbeitedistriktene får bedre muligheter til å ivareta sine interesser ovenfor planmyndigheter og utbyggere. I tillegg er det utarbeidet veiledningsmaterieell og en mal for distriktsplaner. Distriktstilskuddet er økt i inneværende avtaler, slik at distriktene har fått mer ressurser blant annet til arbeid med arealsaker.

Oversikt og kunnskap om arealbruken er avgjørende for å ivareta reindriften arealer. Distriktsplanene og reindriften arealbrukskart er viktige verktøy for dette. En arbeidsgruppe bestående av Norske Reindriftsamers Landsforbund, Landbruks- og matdepartementet, Landbruksdirektoratet, NIBIO, SSB leverte høsten 2022 rapporten «Statistikk for arealbruk i reinbeitedistrikter». Arbeidsgruppens primære forslag er at det lages statistikk for arealbruk i reinbeitedistriktene på grunnlag av eksisterende statistikk i SSB arealbruk. Statens forhandlingsutvalg legger opp til å drøfte dette under forhandlingene.

6.4.4 Tilleggsnæringer

Statens forhandlingsutvalg mener arbeidet med å legge til rette for tilleggsnæringer i reindriften må videreføre. Det er et potensiale for økt verdiskaping i reindriften, blant annet gjennom videreforedling av reinkjøtt, utvikling av det reindriftsbaserte reiselivet og lærings- og omsorgsbaserte tjenester. Utvikling av tilleggsnæringer vil kunne legge til rette for familiebasert reindrift, og støtte opp om de som har reindrift som hovedvirksomhet.

Statens forhandlingsutvalg viser til rapporten «Reindriftsbasert reiseliv» som er levert til avtalepartene, og legger opp til å drøfte tiltakene som er foreslått i rapporten under forhandlingene.

6.4.5 Beredskap og smittereduserende tiltak mot skrantesyke (CWD)

CWD er den mest alvorlige sykdommen som er påvist hos hjortedyr i Norge. Det finnes ingen behandling for sykdommen, som er dødelig for hjortedyr. Etter at det ble gjennomført uttak av

hele reinstammen i Nordfjella sone 1, er CWD påvist to ganger hos villrein felt under jakt på Hardangervidda i henholdsvis 2020 og 2022. I 2021 ble det vedtatt en strategi med mål om å begrense smitte, og om mulig utrydde klassisk CWD. Vedvarende smittepress vil øke risikoen for at smitten spres til nye områder med villrein, samt områder der det drives reindrift. Tap av næringsgrunnlag som følge av CWD-smitte vil ha store økonomiske og kulturelle konsekvenser for reindriftnæringen.

For å sikre levedyktige bestander av villrein og hindre smitte til andre hjortedyr og reindriften, er målet med tiltakene å begrense og om mulig utrydde klassisk CWD. Den positive prøven som ble tatt under jakt på Hardangervidda sist høst bekreftet at det er riktig å videreføre tiltakene for å unngå smittespredning. Regjeringen har besluttet å videreføre eksisterende tiltak, og det primære virkemiddelet for å ta ut dyr vil fortsatt være intensiv ordinær jakt.

Mistanken om CWD hos reinen i Børgefjell viste kompleksiteten i situasjonen om det skulle bli bekreftet funn av CWD hos tamrein. I tillegg til risikofaktorene for spredning som er kjent fra villreinområdene, vil den nomadiske driftsformen i reindriften medføre høy risiko for at smitten spres til store områder. Videre vil håndteringen og iverksettelsen av tiltak kompliseres av grensekryssende reindrift. Det ville være svært alvorlig om CWD skulle spre seg til reindriften, og det er avgjørende viktig å ha nødvendig kompetanse og beredskap også på dette området. Mattilsynet skal nå utarbeide en beredskapsplan for CWD på tamrein. Arbeidet skal bl.a. bygge på erfaringene fra mistanken i Børgefjell. Reindriften, Landbruksdirektoratet, Sametinget og statsforvaltere vil bli involvert i dette arbeidet.

Norske Reindriftsamers Landsforbund har i sitt krav uttrykt ønske om å drøfte beredskapsplanen for CWD på tamrein, og da med særlig oppmerksomhet på overvåking og smittespredning. Statens forhandlingsutvalg understreker at det i arbeidet med bekjemping av CWD er avgjørende å ha et godt samarbeid med næringen, inkludert involvering av næringen i utarbeidelse av beredskapsplaner. Statens forhandlingsutvalg vil også understreke nødvendigheten av at reindriften følger opp de smittereduserende tiltakene som er iverksatt for å forhindre at sykdommen spres og etablerer seg i en tamrein flokk. I den forbindelse nevnes overholdelse av gjeldende regelverk knyttet til flytting og føring av rein, overholdelse av varslingsplikten når det oppdages syke dyr med symptomer på CWD, samt overholdelse av forbudet mot å flytte lav og plantemateriale som stammer fra de etablerte sonene til bruk som fôr utenfor sonen. I tillegg understrekes viktigheten av å ta ut eldre dyr i reinflokkene.

Uttak av eldre simler er et viktig tiltak for å redusere risikoen for CWD og andre sykdommer. I Reindriftsavtalen 2022/2023 ble det derfor gitt et tilskudd til slakt av simler over 2 år, som et engangstiltak. Tilskuddet har ikke gitt en vesentlig økning av andelen simler av totalt slakteuttak i driftsåret 2022/2023. Dersom et slikt tilskudd skal etableres igjen må det knyttes til uttak av simler over 10 år, for å gjøre tilskuddet mer målrettet mot å redusere risikoen for CWD.

Statens forhandlingsutvalg legger opp til å drøfte beredskap og smittereduserende tiltak under forhandlingene.

6.5 Regelverk

Norske Reindriftsamers Landsforbund har fremmet enkelte forslag til regelverksendringer i sitt krav. Materielle endringer i regelverk må være avklart i løpet av avtaleforhandlingene.

Statens forhandlingsutvalg foreslår regelverksendringer under den enkelte ordning, der det er nødvendig for å gjennomføre de endringene som er foreslått.

Statens forhandlingsutvalg viser til forslagene i punkt 5.1.2 og 6.7.19 om å sette av midler til fagsystem for reindriftsforvaltningen i 2023 og 2024. Utvikling av nye fagsystem vil medføre at det må gjøres forskriftsendringer. For at nye systemer kan komme raskt på plass må forskriftsendringene gjøres tidlig i prosessen. Statens forhandlingsutvalg vil derfor foreslå enkelte regelverksendringer som er nødvendige for utviklingen av nye fagsystem for reindriftsforvaltningen. Det kan blant annet være aktuelt å gjøre justeringer i følgende forskrifter: forskrift om tilskudd til rapportering av slaktet rein og lagerbeholdning, forskrift om tilskudd ved frakt av rein i forbindelse med slakting og forskrift om tilskudd til siidaandeler og reinlag. Den fulle oversikten over nødvendige endringer er imidlertid ikke klar på det nåværende tidspunkt. Statens forhandlingsutvalg legger til grunn at avtalepartene kan håndtere en prosess med nødvendige forskriftsendringer også utenom avtaleforhandlingene, og at avtalepartene kan ha en løpende kontakt og oppfølging fremover om forslag til slike endringer.

Statens forhandlingsutvalg foreslår også endringer i regelverket for radioaktivitet, jf. kapittel 7.

Landbruks- og matdepartementet har i 2023 startet et arbeid for å kartlegge eksisterende rundskriv og veiledere og identifisere om disse er dekkende for aktuelt regelverk, eller om det er behov for justeringer eller utarbeidelse av nytt materiale. Det legges også opp til en behovsvurdering av veiledere og rundskriv for regelverk som ikke har dette i dag, samt en kartlegging av behovet for felles saksbehandlingsrutiner. Det er opprettet en arbeidsgruppe som består av representanter fra forvaltningen. Norske Reindriftsamers Landsforbund og reinlagene har oppnevnt representanter som skal ha en rådgivende funksjon for arbeidsgruppen.

6.6 Forslag til bevilgning over statsbudsjettet 2024

6.6.1 Ramme for Reindriftsavtalen 2023/2024

Statens forhandlingsutvalg fremmer forslag om en økonomisk ramme for Reindriftsavtalen 2023/2024 på 188,0 mill. kroner. Dette er en økning på 8,0 mill. kroner sammenlignet med inneværende avtale.

Statens forhandlingsutvalg påpeker at den økonomiske rammen også må sees i sammenheng med de betydelige skatte- og avgiftslettelsene som er gjennomført de siste årene, herunder reindriftsfradraget, innføring av avgiftsfritak på kjøp av driftsmidler i reindriften, samt fritak for eiendomsskatt på reindriftsanlegg, jf. kapittel 6.3.

6.6.2 Priser

Det fastsettes ikke målpris for reinkjøtt i slaktesesongen 2023/2024.

Landbruksdirektoratet kan fastsette kvoter for reinkjøtt og/eller levende rein for slakting som kan importeres med redusert toll etter samråd med Markedsutvalget for reinkjøtt og reinkjøttbransjen for øvrig. I en situasjon hvor Markedsutvalget og bransjen gir råd om å importere reinkjøtt, forutsetter Landbruks- og matdepartementet at direktoratet tar kontakt med departementet.

6.7 Reindriftens utviklingsfond

6.7.1 Reindriftens utviklingsfond (RUF)

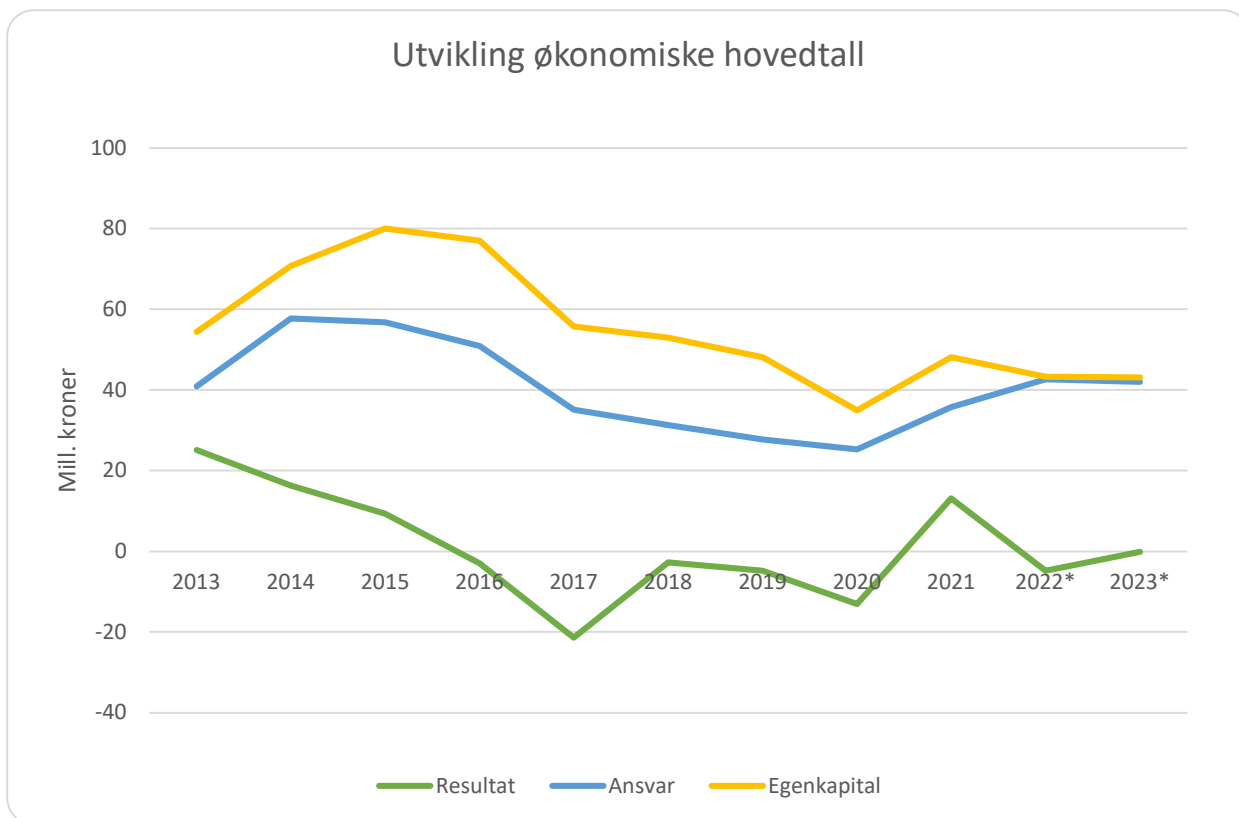
Foreløpig regnskap for Reindriftens utviklingsfond viser et negativt resultat på - 4,8 mill. kroner i 2022. Tabell 6.1 viser resultatet for fondet fra 2020 til 2022, og gir en prognose for 2023.

Tabell 6.1 Resultat Reindriftens utviklingsfond 2020-2022 og prognose for 2023

	2020	2021	2022*	2023**
Tildeling over reindrifftsavtalen	36 600 000	42 400 000	55 500 000	59 700 000
Overføringer	350 000	6 393 000	4 506 000	-
Tilleggsbevilgninger	30 000 000	-	30 000 000	-
Renteinntekter bank	291 598	11 878	431 755	300 000
Tilbakebetaling lån	146 968	-	60 600	30 300
Innbetalt prammeavgift	163 287	357 669	308 331	310 000
Andre innbetalinger	17 340	-	102 500	-
Sum inntekter	67 569 193	49 162 547	90 909 186	60 340 300
Utgifter	80 248 428	35 605 353	95 290 921	60 000 000
Andre utgifter (styret/utvalg)	418 931	436 457	457 383	500 000
Sum utgifter	80 667 359	36 041 810	95 748 304	60 500 000
Resultat	-13 098 166	13 120 737	-4 839 118	-159 700

* Foreløpige tall per 4. januar 2023

**Prognose per 4. januar 2023



Figur 6.1 Utvikling økonomiske hovedtall Reindriftens utviklingsfond 2013-2022, prognose 2023

* Foreløpige tall per 4. januar 2023

**Prognose per 4. januar 2023

Figur 6.1 viser utviklingen i resultat, ansvar og egenkapital for Reindriftens utviklingsfond i perioden 2013 til 2022, med en prognose for 2023. Figuren viser at resultatet har vært negativt i perioden 2016 til 2020. I 2021 hadde fondet positivt resultat, men i 2022 er resultatet igjen negativt. Statens forhandlingsutvalg påpeker at fondets økonomiske situasjon per 31.12.2022 er betydelig svekket sammenlignet med året før.

Ansvaret på fondet er også økt, og er per 31.12.2022 på 42,6 mill. kroner. Det vil si at ansvaret tilsvarer tilnærmet hele egenkapitalen i fondet på 43,1 mill. kroner. Statens forhandlingsutvalg presiserer at ansvaret omfatter alle vedtatte avsetninger som er gjort av avtalepartene og styret for Reindriftens utviklingsfond, uavhengig av om det er gitt bindende tilsagn om tilskudd.

Tabell 6.2 Balanse Reindriftens utviklingsfond 2020-2022

	2020	2021	2022*	2023**
Innestående i Norges Bank 31.12	34 999 096	48 119 833	43 280 716	43 121 016
Sum eiendeler	34 999 096	48 119 833	43 280 716	43 121 016
Gjeld	-	-	-	-
Egenkapital	34 999 096	48 119 833	43 280 716	43 121 016
Sum gjeld og egenkapital	34 999 096	48 119 833	43 280 716	43 121 016

* Foreløpige tall per 4. januar 2023

**Prognose per 4. januar 2023

Tabell 6.2 viser balansen i Reindriftens utviklingsfond fra 2020 til 2022, med en prognose for 2023. I 2022 ble det overført 13 mill. kroner fra fondets egenkapital til beredskapsfondet. Dette var nødvendig for å kunne håndtere den omfattende beitekrisen i reindriften dette året. Tabell 6.3 viser tildelingsrammen for årene 2020 til 2022.

Tabell 6.3 Tildelingsramme Reindriftens utviklingsfond 2020-2022

	2020	2021	2022
Reindrifftsavtalen	36 600 000	42 400 000	55 500 000
Overføringer	350 000	6 393 000	4 506 000
Tilleggsbevilgninger	30 000 000	-	30 000 000
Bruk av egenkapital	12 670 000	-2 233 000	13 089 000
Sum tildelingsramme	79 620 000	46 560 000	103 095 000

6.7.2 Økonomisk ramme

Statens forhandlingsutvalg foreslår at tildelingsrammen til Reindriftens utviklingsfond for Reindrifftsavtalen 2023/2024 settes til 65,6 mill. kroner, en økning på 5,9 mill. kroner.

På bakgrunn av at fondets økonomiske situasjon er svekket, settes tildelingsrammen til Reindriftens utviklingsfond lik bevilgningsrammen.

Statens forhandlingsutvalg vil påpeke at dersom ikke annet er bestemt av avtalepartene, skal frigjøring av tidligere gitte tildelinger over fondet som ikke kommer til utbetaling, inngå som en styrking av fondets egenkapital.

Utover de endringene som er omtalt i det følgende, legger Statens forhandlingsutvalg til grunn at det ikke gjennomføres endringer i de øvrige ordningene under Reindriftens utviklingsfond.

6.7.3 Forskning og utvikling

Statens forhandlingsutvalg foreslår at det ikke øremerkes særskilte midler til forskning og utvikling i Reindrifftsavtalen 2023/2024. Avtalepartenes prioriteringer for forsknings- og utviklingsprosjekter under Reindriftens utviklingsfond videreføres.

Statens forhandlingsutvalg viser til at det tildeles midler til forskning fra flere kilder. Landbruksdirektoratet arbeider med å publisere en oversikt over ulike reindriftsforskningsprosjekter på sin nettside.

6.7.4 Konfliktforebyggende tiltak

Norske Reindrifftsamers Landsforbund har i sitt krav bedt om at avtalepartene tar ordningen til vurdering. Statens forhandlingsutvalg viser til møte mellom landbruks- og matministeren og jordbruket og reindriften 26. januar, og legger til grunn at det er viktige å opprettholde arenaer for samarbeid mellom reindrift og jordbruk. Statens forhandlingsutvalg legger opp til å drøfte ordningen i løpet av forhandlingene.

Statens forhandlingsutvalg viser til at det over tid har vært et mindreforbruk på ordningen. I 2022 har dette mindreforbruket gitt grunnlag for økte tildelinger over ordningen, og det er tildelt 4,3 mill. kroner over ordningen i 2022.

Statens forhandlingsutvalg foreslår å videreføre avsetningen på 1,5 mill. kroner til konfliktforebyggende tiltak for Reindrifftsavtalen 2023/2024.

6.7.5 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindrifftsbasert vekst og verdiskaping

I forbindelse med forhandlingene om Reindrifftsavtalen 2014/2015, ble avtalepartene enige om å samordne Reinprogrammet med Utviklingsprogrammet for grønt reiseliv og lokalmat til det som nå er Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindrifftsbasert vekst og verdiskaping.

Statens forhandlingsutvalg legger til grunn at den arbeidsmetodikken som benyttes for bruk av midlene over reindrifftsavtalen videreføres.

Statens forhandlingsutvalg ser behovet for at Innovasjon Norge jobber med bedriftsutvikling og produktutvikling framover. Forretningsutvikling, produktutvikling og markedsutvikling er viktig både for etablerte reinkjøtt- og reiselivsbedrifter. Innovasjon Norge skal prioritere å styrke etablerte reinkjøtt- og reiselivsbedrifter, og støtte opp om den konkurransesituasjonen som er etablert. Videre finner Statens forhandlingsutvalg grunnlag for en prioritering og økt satsing på etablering av nye reindrifftsbaserte reiselivsbedrifter.

Flere reinkjøttbedrifter har tidligere fått anledning til å delta på felles stand under paraplyen «Rein –helten på vidda» på ulike markedsarrangementer nasjonalt og regionalt. Reindrifften har også vært godt representert under Internationale Grüne Woche (IGW) i Berlin. Grunnet restriksjoner som følge av koronapandemien har det vært få slike arenaer de siste årene, men reindrifften var igjen representert på årets IGW. Markedsutvalget for reinkjøtt deltar på UMAMI ARENA 2023 med «Rein – helten på vidda», med målsetning om å bidra til innpass i HoReCa-markedet. Arrangementene har vært gode omdømmetiltak og har vært sentrale i å bygge kompetanse hos de enkelte bedriftene som har deltatt. Statens forhandlingsutvalg framhever at reindrifftens representasjon har bidratt positivt i utviklingen av Matnasjonen Norge, til å løfte reindrifftens omdømme, og ikke minst bidratt til økt kunnskap om reindrifft og reinkjøtt.

Statens forhandlingsutvalg foreslår at Innovasjon Norge, sammen med Markedsutvalget, legger til rette for at flere reinkjøttbedrifter kan delta på ulike typer matarrangementer. En forutsetning for at reinkjøttbedrifter får støtte til slik deltagelse er at de står under en felles stand.

Pandemien har de siste årene satt begrensninger i gjennomføringen av den årlige reinkjøttkonferansen, og det er derfor gledelig at Markedsutvalget for reinsdyrkjøtt, sammen med Innovasjon Norge, planlegger gjennomføring av en slik konferanse i mai i år. Statens forhandlingsutvalg ser det som viktig at reinkjøttbransjen møtes på en felles arena i løpet av året og foreslår at det også i 2024 gjennomføres en konferanse.

Reindrifften blir i økende grad brukt i markedsføringen av Norge som turistland. Dette øker etterspørselen av reindrifftsrettet turisme. De aktørene som er lokalisert i områder med godt tilfang av turister, opplever stor pågang og god økonomisk vekst. Veksten tilfaller aktører som er profesjonelle og som klarer skalering og logistikk på en god måte. Dette gir rom for nye investeringer og økt kapasitet. Statens forhandlingsutvalg ser det reindrifftsbaserte reiselivet som en stor mulighet som en tilleggsnæring for flere i reindrifften.

I forhandlingene om reindrifftsavtalen 2022/23 ble avtalepartene enige om å gjennomføre et prosjekt som hadde som formål å utvikle det reindrifftsbaserte reiselivet og øke satsingen på kulturformidling basert på reindrifft, se omtale i punkt 4.1.1. Statens forhandlingsutvalg konstaterer at det i rapporten foreslås flere tiltak for økt kompetanse og nettverksbygging, mer informasjon om relevante støtteordninger og markedsføring som relevante tiltak for å styrke og utvikle reiselivsbedriftene. Statens forhandlingsutvalg mener at Innovasjon Norge skal

vektlegge disse anbefalingene i det videre arbeidet med reindriftsbasert reiseliv innenfor rammen av utviklingsprogrammet.

Statens forhandlingsutvalg at avsetningen videreføres med 8,2 mill. kroner for Reindriftsavtalen 2023/2024. Mindreforbruket på ordningen i 2022 overføres til 2023.

6.7.6 Fagbrevordningen

Formålet med fagbrevordningen er å utdanne ungdom til dyktige fagarbeidere i reindrift, samt videreutdanne lærebedrifter med sikte på å ta fagbrev og kompetansebevis etter fagopplæringsloven.

For å koordinere og effektivisere de tilsluttede lærebedriftenes opplæringer av lærekandidater i reindrift, ble Opplæringskontoret for reindrift og duodji opprettet i februar 2002. Opplæringskontoret er godkjent av fagopplæringsnemdene i Troms og Finnmark, Nordland og Trøndelag fylker. Opplæringskontoret skal arbeide aktivt for å rekruttere lærlinger og lærekandidater i reindrift, og motivere lærebedrifter til å ta imot lærlinger.

Som et ledd i arbeidet med å styrke kvinnes stilling i reindriften, foreslår Statens forhandlingsutvalg at Opplæringskontoret viderefører prioriteringen av kvinner blant kommende lærlinger og instruktører. I tillegg vil det være sentralt å sikre en geografisk fordeling av lærlingene.

Opplæringskontoret fordeler avsetningen på administrasjon av ordningene og lønnstilskudd.

Statens forhandlingsutvalg foreslår å videreføre avsetningen på 3,5 mill. kroner for Reindriftsavtalen 2023/2024. Dette er i tråd med Sametingets innspill til forhandlingene.

6.7.7 Markedstiltak

Markedsutvalget for reinkjøtt ble etablert av avtalepartene på grunnlag av Reindriftsavtalen 2010/2011. Hovedoppgaven for Markedsutvalget er å sikre norsk reinkjøtt positiv oppmerksomhet og kjøpsutløsende adferd hos sluttbruker. I tillegg skal Markedsutvalget ta på seg formidling av markedsrelevante problemstillinger til andre aktører. Markedsutvalget benytter Opplysningskontoret for egg og kjøtt (OEK) som strategisk samarbeidspartner til gjennomføring av valgte markedsaktiviteter.

Markedsutvalgets aktiviteter bidrar til å skape positiv oppmerksomhet og spre generell informasjon om reindriften og reinkjøtt i markedet. Det er viktig at foredlingsbedriftene, distributørene, butikkene, spisestedene og reieierne også bidrar. På den måten vil hele verdikjeden fra vidde til bord oppnå resultater i form av økt salg og positiv oppmerksomhet - ikke minst har dette også innvirkning på prisen til reieier.

Markedsutvalgets markedsplan for 2021-2022 ble utarbeidet og fastsatt etter den siste markedsanalysen. Denne planen har vært styrende for utvalgets aktiviteter i 2022. Markedsutvalgets arbeid er kunnskapsbasert på bakgrunn av analyser og evalueringer av markedsarbeidet. Markedsplanen for 2023-2024 vil være styrende for markedsutvalgets aktiviteter i 2023 og bygger på resultatene av markedsanalysen fra 2020. Dette gjør at Markedsutvalget, også i 2023-2024, fortsetter å rette kommunikasjonen mot bygging av kunnskap om reindriften og om tilberedning av reinkjøtt. Kommunikasjonen rundt merkevaren Rein – helten på vidda skal fortsatt bygges opp rundt assosiasjonene naturbasert, ekte og smakfullt. Videre skal utvalget fremdeles arbeide for å øke kunnskapen om markedet i hele verdikjeden fra vidde til bord. Statens forhandlingsutvalg støtter disse strategivalgene.

Statens forhandlingsutvalg understreker betydningen av å opprettholde trykket på forbrukerkommunikasjon for å sikre omsetningen, og til å ivareta reinkjøttets posisjon i markedet.

Statens forhandlingsutvalg finner det positivt at Markedsutvalget i samarbeid med Innovasjon Norge har bidratt til at «Rein - helten på vidda» også er representert under UMAMI ARENA 2023. Umami er en arena for å bygge kompetanse, gi inspirasjon og ikke minst legge til rette for økt verdiskaping. Samtidig er det en arena for å vekke interessen og spre kunnskap om reindrift og reinkjøttet, og derigjennom legge til rette for at flere kokker tar i bruk reinkjøtt.

Markedsutvalget har etablert god kontakt med reindriftingsungdommen gjennom Norske Reindriftingsamers Landsforbund sitt ungdomsutvalg. Markedsutvalget gjennomfører årlige markedsdager og det er etablert en pris til årets unge reindriftingsutøver. Markedsutvalgets initiativ bidrar både til omdømmebygging og kompetansebygging.

I det videre arbeidet med å bygge omdømme og kunnskap om reinkjøtt og reindriften foreslår Statens forhandlingsutvalg at det etableres et samarbeidsprosjekt mellom Markedsutvalget, Norske Reindriftingsamers Landsforbunds ungdomsutvalg og Landbruks- og matdepartementet hvor unge kokker og representanter fra bondelagenes ungdomsorganisasjoner, sammen med Landbruks- og matministeren inviteres ut i reindriften for å besøke reindriftingsungdommen på deres arena. Til et slikt besøk bør det også inviteres journalister fra ulike media.

Markedsutvalget har vært initiativtaker til flere priser. Prisene har bidratt til økt oppmerksomhet om reindriften og reinkjøttet og inspirert vinnere til fortsatt innsats for å løfte reindriftnæringen og bruk av norsk reinsdyrkjøtt. Statens forhandlingsutvalg ber om at Markedsutvalget også fremover legger til rette og arbeider for utdeling av de etablerte prisene.

I reinkjøttbransjen er det mange mindre bedrifter, og midler til markedsføring av egne produkter er begrenset. Statens forhandlingsutvalg påpeker at deltakelse på matfestivaler og andre matarrangementer bidrar til økt oppmerksomhet omkring bedriftenes reinkjøttprodukter. Utover en markedsføring av egen produkter vil en deltagelse også bygge kompetanse i bedriftene. Statens forhandlingsutvalg ber om at Markedsutvalget sammen med Utviklingsprogrammet vurderer en samfinansiering og en deltagelse av reinkjøttbedriftene på ulike matarrangementer.

Det er viktig å etablere møteplasser for kunnskapsbygging og erfaringsutveksling. Den årlige reinkjøttkonferansen er en slik arena. Statens forhandlingsutvalg foreslår at Markedsutvalget i samarbeid med Innovasjon Norge prioriterer gjennomføring av en årlig konferanse for reinkjøttbransjen.

For å sikre omsetningen av norsk reinsdyrkjøtt, ser Statens forhandlingsutvalg behov for at Markedsutvalget gjennomfører aktiviteter i samsvar med fremlagt markedsplan og budsjett. Med dette som utgangspunkt, foreslår Statens forhandlingsutvalg at Markedsutvalgets aktiviteter tilpasses innenfor en ramme på 5,0 mill. kroner for Reindriftingsavtalen 2023/2024. Dette innebærer at avsetningen til Markedsutvalget opprettholdes på nåværende nivå. Mindreforbruket i 2022 overføres til 2023.

6.7.8 Pramming

Statens forhandlingsutvalg foreslår å videreføre avsetningen til pramming i Reindriftingsavtalen 2023/2024 på 5,5 mill. kroner.

Videreføring av tilskuddet til pramming er i tråd med Sametingets innspill til forhandlingene.

Mindreforbruket på ordningen overføres til 2023.

6.7.9 Lærings- og omsorgsbaserte tjenester – Ut på vidda

I Reindrifftsavtalen 2019/2020 ble lærings- og omsorgsbaserte tjenester etablert som et permanent tilbud. Hovedmålet for «Ut på vidda» er å etablere en tilleggsnæring i reindrifften som er lønnsom for reindrifftsfamiliene. Videre er det et mål å få etablert godt tilrettelagte tjenester som holder høy kvalitet og som etterspørres av kjøpere. I tillegg er det viktig at tilbudet gir personlig utvikling for brukerne gjennom læring, mestring og sosialt fellesskap, samt bidrar til økt forståelse og kunnskaper om reindriffta, samisk kultur, historie og tradisjoner.

Ut på vidda-tilbud er en ny tilleggsnæring. Veien fram til god og lønnsom drift er for de fleste tilbyderne blitt satt på vent på grunn av koronapandemien. Videre drift og utvikling av lærings- og omsorgstjenester i reindriffta vil kreve ressurser, engasjement og innsats både av etablererne, programmet Ut på vidda og av støttespillerne til næringen.

Under Reindrifftsavtalen 2022/2023 ble avtalepartene enige om at det er viktig med økt innsats for å få opp aktivitetsnivået og lønnsomheten hos de tilbyderne som allerede er etablert. I den forbindelse har styringsgruppen valgt å etablere pilotprosjektet «Reindrifftsåret – de åtte årstider i reindrifften». Statens forhandlingsutvalg støtter initiativet og ser prosjektet som et viktig tiltak for økt aktivitet og lønnsomhet, og ikke minst et tiltak for å gjøre ordningen mer kjent.

For å legge til rette for en felles forståelse og grunnlag for fremtidige prioriteringer har styringsgruppen valgt å utarbeide en strategiplan for perioden 2023-2026. Strategiplanen fastsetter mål, og hvordan disse skal nås. Videre beskriver planen hva som er årsaken til at valgte strategier og tiltak er valgt, samt hvilke ressurser som trengs for å nå målene. Statens forhandlingsutvalg slutter seg til oversendt strategiplan.

Statens forhandlingsutvalg legger til grunn at Statsforvalteren i Troms og Finnmark samarbeider med tilgrensende ordninger finansiert over reindrifftsavtalen slik som Utviklingsprogrammet og HMS-tjenesten i reindrifften.

Styringsgruppen for ordningen er satt sammen med representasjon fra Norske Reindrifftsamers Landsforbund, Sametinget, Kommunal- og distriktsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet. Landbruks- og matdepartementet leder styringsgruppen. Høsten 2022 meldte Sametinget om at de ikke kunne prioritere videre deltakelse i styringsgruppen. Statens forhandlingsutvalg ønsker å drøfte sammensettingen av styringsgruppen med Norske Reindrifftsamers Landsforbund i løpet av årets forhandlinger.

Statens forhandlingsutvalg foreslår å videreføre avsetningen med 3,0 mill. kroner for Reindrifftsavtalen 2023/2024. Mindreforbruket i 2022 overføres til 2023.

6.7.10 Klassifiseringssystemet for reinsdyrkjøtt

I forbindelse med Reindrifftsavtalen 2013/2014 så avtalepartene behov for et klassifiseringssystem som innebar større forutsigbarhet for bedriftene og reineierne ved kjøp og salg. Slakteriene hadde forskjellige klassifiseringssystemer, så det var et behov for samordning. Både slakterier og reineiere hadde forhåpninger til et nytt felles system for hele Norge.

Etter krav fra Norske Reindrifftsamers Landsforbund ble nytt klassifiseringssystem innført høsten 2015. Klassifiseringssystemet eies av Norske Reindrifftsamers Landsforbund, forvaltes av Klassifiseringsutvalget for reinsdyrslakt og driftes av Animalia med grunnlag i avtale med Norske Reindrifftsamers Landsforbund. Overordnet mål er et likt system for håndtering av reinsdyrslakt i hele Norge. Dette gjelder alle rutiner, klassifisering, pussing/trimming av slakt, veiing og merking. Klassifiseringssystemet skal vise god sammenheng mellom klassifiseringsgruppe og slakteskrotenes innhold av kjøtt, fett og bein (slaktkvalitet). Slakteriene har selv ansvaret for prissettingen. Regelverket er samlet i en

klassifiseringshåndbok for reinsdyrslakt, som ligger på Animalia sin hjemmeside. Det ble etablert et klassifiseringsutvalg. Utvalget er satt sammen av representanter fra slakteriene, og Norske Reindriftsamers Landsforbund oppnevner leder av utvalget. Animalia er sekretariat for utvalget.

I forbindelse med Reindriftsavtalen 2018/2019 ble avtalepartene enige om å utvikle og innføre optisk lengdemåling på rein, etter forslag fra Animalia. Bakgrunnen for dette var at det daværende subjektive klassifiseringssystemet ga stor variasjon i de vurderingene av det enkelte slakt. Dette ga liten tillit til klassifiseringssystemet i verdikjeden for reinkjøtt. For at reindriften skal få tillit til klassifiseringssystemet, er det viktig at klassifiseringen gjøres så objektivt som mulig, og at den ikke avhenger av subjektive vurderinger hos den enkelte klassifisør. Hovedmålet med innføring av optisk lengdemåling var å oppnå en mer objektiv og transparent klassifisering som utføres likt i alle reinslakteriene, slik at systemet oppnår større tillit i verdikjeden.

I Reindriftsavtalen 2019/2020 ble avtalepartene enige om at alle slakterier skal rapportere og benytte nytt klassifiseringssystem for all rein. Landbruksdirektoratet og Animalia rapporterte om at fra og med slaktesesongen 2020/2021 har alle slakt blitt klassifisert med optisk lengdemåling. Animalia mottar klassifiseringsresultater og bilder av klassifiserte slakt.

Med bakgrunn i at det var syv år siden klassifiseringssystemet for reinsdyrkjøtt ble etablert ble avtalepartene i forbindelse med fjorårets forhandlinger enige om en gjennomgang av systemet. Hovedformålet med gjennomgangen var å få avdekket om systemet fungerer etter sin hensikt, og evt. hvilke tiltak som må gjennomføres for at systemet skal fungere på en best mulig måte.

Arbeidsgruppen la fram sin rapport 12. desember 2022. Arbeidsgruppen har kommet frem til at klassifiseringssystemet i hovedsak fungerer etter sin hensikt, men at det likevel er områder som bør gjennomgås og forbedres. Arbeidsgruppen oppsummerer disse i følgende hovedpunkt innenfor:

- Organiseringen av systemet
- Informasjon/kommunikasjon
- Klassifiseringssystemet
- Teknisk utstyr

Statens forhandlingsutvalg vurderer at dagens organisering bør opprettholdes og slutter seg til anbefalingene i rapporten, men påpeker at det må gjøres en prioritering av når de ulike tiltakene skal følges opp. Etter Statens forhandlingsutvalg vurdering er Klassifiseringsutvalget i samarbeid med Animalia nærmest til å gjøre denne prioriteringen. Statens forhandlingsutvalg har merket seg manglende informasjon og kommunikasjon om systemet og av gjennomførte endringer i systemet og regelverket. Staten understreker derfor viktigheten av at det utarbeides en kommunikasjonsplan for å kommunisere ut fakta om systemet. Videre understrekes viktigheten av at større endringer i systemet eller regelverket kommuniseres tydelig mellom Animalia, Klassifiseringsutvalget (herunder slakteriene og videreforedlingsbedriftene) og Norske Reindriftsamers Landsforbund (herunder reieneierne). Gjennomføring av foreslåtte tiltak vil både forbedre og øke tilliten til systemet. Samtidig vil en oppfølging av foreslåtte tiltak skape økt forutsigbarhet omkring systemet, dette gjelder særlig for de som er satt til å forvalte systemet.

Statens forhandlingsutvalg foreslår at det settes av 1,0 mill. kroner til klassifiseringssystem for rein over Reindriftsavtalen 2023/2024, en økning på 0,5 mill. kroner. Mindreforbruk på ordningen i 2022 overføres til 2023.

6.7.11 Beredskapsfond

I Reindrifftsavtalen 2018/2019 ble det etablert et beredskapsfond. Formålet med beredskapsfondet er å forhindre omfattende tap av rein eller andre store dyrevelferdsmessige utfordringer ved beitekriser, der reinbeitedistriktets eller reinlagets eget beredskapsfond ikke er tilstrekkelig til gjennomføring av nødvendige tiltak. Beredskapsfondet gir grunnlag for tildeling av ekstraordinært tilskudd til beredskap. Statsforvalteren administrerer ordningen.

I februar 2022 ble avtalepartene enige om å gjøre endringer i ordningen ekstraordinært tilskudd til beredskap. I stedet for at det ble gitt et tilskudd som kun skulle brukes til å kjøpe inn fôr, ble tilskuddet overført til distriktets beredskapsfond, og kunne brukes til de formålene beredskapsfondet kan brukes til, herunder innkjøp av fôr. Det ble bestemt et tilskuddsgrunnlag på 4,50 kroner per rein per døgn, og det kunne søkes om tilskudd for 15 døgn av gangen. Statens forhandlingsutvalg viser også til forslag om å øke beløpet som settes av til distriktets beredskapsfond, jf. punkt 6.8.2.

Landbruksdirektoratet inngikk i 2022 en rammeavtale med HeliTeam. I en beitekrise kan avtalepartene beslutte å bruke beredskapsfondet til å dekke kostnader ved utflyvning av fôr til reinbeitedistriktene. Bruk av beredskapsfondet til dette formålet vil gå på bekostning av tilgjengelige midler til ekstraordinært tilskudd til beredskap. Statens forhandlingsutvalg legger derfor til grunn at avtalepartene må gjøre en avveining mellom disse to formålene i hvert enkelt tilfelle.

Statsforvalteren skal lede beredskapsutvalgene i hvert reinbeiteområde. Beredskapsutvalgene har i tillegg medlemmer fra reindriffts-næringen, som oppnevnes av Norske Reindrifftsamers Landsforbund, og Mattilsynet. Landbruksdirektoratet har en koordinerende rolle i beredskapsarbeidet. Statens forhandlingsutvalg foreslår å øke avsetningen til å dekke reineiernes kostnader ved deltagelse i møter, og kostnader ved befaringer og sikkerhetskurs for alle medlemmene i utvalget med 0,2 mill. kroner, til 0,7 mill. kroner i Reindrifftsavtalen 2023/2024.

Statens forhandlingsutvalg foreslår at avsetningen til beredskapsfondet økes med 4,5 mill. kroner, til 10 mill. kroner for Reindrifftsavtalen 2023/2024.

Dette er i tråd med Sametingets innspill til Reindrifftsavtalen 2023/2024.

6.7.12 Tilskudd til frakt av rein i forbindelse med slakting

Tilskudd til frakt av rein i forbindelse med slakting skal bidra til utjevning av pris på reinkjøtt til reieier i ulike reinbeitedistrikt og tamreinlag, samt bidra til effektiv slakting og omsetning av reinkjøtt, jf. forskrift 17. juni 2009 nr. 657 om tilskudd ved frakt av rein i forbindelse med slakting. Tilskuddet skal også bidra til økt slakteuttak før innflytting til høst- og vinterbeiter. Frakttilskuddet bidrar også til økt konkurranse om råstoffet.

Statens forhandlingsutvalg foreslår å øke satsen for frakt av levende rein og frakt av skrotter i perioden 15. august t.o.m. 31. desember fra 40 kroner per dyr til 50 kroner per dyr. Satsen for frakt av skrott i perioden 1. januar t.o.m. 31. mars foreslås økt fra 30 kroner per dyr til 40 kroner per dyr.

Når det gjelder regelverket viser statens forhandlingsutvalg til punkt 6.5.

Statens forhandlingsutvalg foreslår å videreføre avsetningen på 2,5 mill. kroner for Reindrifftsavtalen 2023/2024.

6.7.13 Tilskudd til rapportering av slaktet rein

Det kan gis tilskudd til rapportering av slaktet rein, jf. forskrift 21. juni 2011 nr. 617 om rapportering av slaktet rein og lagerbeholdning. Forskriften åpner for at de som slakter rein kan søke om økonomisk støtte til gjennomføring av de aldersbestemmelser som kreves.

Statens forhandlingsutvalg foreslår å videreføre gjeldende satser. Når det gjelder regelverket viser statens forhandlingsutvalg til punkt 6.5.

Statens forhandlingsutvalg foreslår å videreføre avsetningen på 0,3 mill. kroner for Reindrifftsavtalen 2023/2024.

6.7.14 HMS-tjeneste i reindriften

I Reindrifftsavtalen 2019/2020 ble det satt av 2,0 mill. kroner til et treårig pilotprosjekt for utvikling og etablering av en HMS-tjeneste i reindriften. En HMS-tjeneste for reindriften er etablert av Norsk Landbruksrådgivning, og det er ansatt to HMS-rådgivere i to halve stillinger. Rådgiverne er lokalisert i Trøndelag og Troms og Finnmark, men har arbeidssted i områder der det drives reindrift. Norsk Landbruksrådgivning skal levere rådgivningstjenesten og utarbeide kurs- og veiledningsmateriell, holde kurs og veiledningsmøter, og tilby bedriftshelsetjeneste for næringen ved behov.

Avtalepartene ble i Reindrifftsavtalen 2022/2023 enige om å etablere HMS-tjenesten som et permanent tilbud. Avtalepartene ba også om at NLR og HMS-rådgiverne utarbeidet en rapport om gjennomføringen av prosjektet, erfaringer og forslag til eventuelle justeringer som bør gjøres i en HMS-tjeneste for reindriften.

Norsk Landbruksrådgivning, Ruralis og Nasjonalt kompetansesenter for landbrukshelse leverte i november 2022 rapporten «Funn fra kartlegging blant reindrifftsutøvere». HMS-rådgiverne gjennomførte i 2020 en spørreundersøkelse om HMS i reindriftnæringen. Med utgangspunkt i undersøkelsen har HMS-rådgiverne utarbeidet noen anbefalinger om hva som bør være innholdet i HMS-tjenesten. Det pekes på at det bør være en HMS-rådgiver i hvert reinbeiteområde. Statens forhandlingsutvalg foreslår at anbefalingene om innholdet i tjenesten legges til grunn for HMS-tjenesten for reindriften. Når det gjelder antallet HMS-rådgivere, må det tilpasses innenfor gjeldende budsjetttrammer på en slik måte at reieiere i alle reinbeiteområder har mulighet til å komme i kontakt med HMS-rådgiverne.

HMS-tjenesten er et tilbud som er positivt mottatt og som blir brukt av reindriften. Statens forhandlingsutvalg finner grunnlag for å foreslå en økning av avsetningen med 1,0 mill. kroner til 3,0 mill. kroner for Reindrifftsavtalen 2023/2024, og foreslår at avtalepartene avtaler nærmere innretningen og bruken av økningen i løpet av forhandlingene.

6.7.15 Pilotprosjekt helsetjeneste for rein

I Reindrifftsavtalen 2021/2022 ble det satt av midler til et pilotprosjekt for en helsetjeneste for rein. Det ble etablert en styringsgruppe for prosjektet, sammensatt av to representanter fra Norske Reindrifftsamers Landsforbund og to fra Landbruks- og matdepartementet. Landbruksdirektoratet er sekretariat for styringsgruppen. Styringsgruppen vedtok et mandat for pilotprosjektet i oktober 2021. Pilotprosjektet ble etablert i februar 2022 med Veterinærinstituttet som vertsorganisasjon. Helsetjenesten for rein har hatt høy aktivitet i 2022, blant annet i håndteringen av Herøy-saken. Styringsgruppen har hatt to møter i 2022, og har fått gode orienteringer fra helsetjenesten.

Statens forhandlingsutvalg viser til at pilotprosjektet er godt mottatt i næringen, og at helsetjenesten har kommet raskt i gang.

Pilotprosjektet er treårig. Statens forhandlingsutvalg viser til at det må foreligge en evaluering av pilotprosjektet i forkant av forhandlingene om Reindrifftsavtalen 2024/2025. Statens forhandlingsutvalg legger til grunn at avtalepartene i løpet av forhandlingene vurderer hvordan en slik evaluering skal gjennomføres.

Statens forhandlingsutvalg foreslår at avsetningen videreføres med 2,0 mill. kroner for Reindrifftsavtalen 2023/2024.

6.7.16 Reindriftens arealbrukskart

Reindriftens arealbrukskart er en del av det offentlige kartgrunnlaget. Kartene skal synliggjøre reindriftens arealbruk. Kartene skal være dynamiske, og vise den til enhver tid gjeldende arealbruken. Kartene er ikke juridisk bindende. Reindriftens arealbrukskart er også tilgjengelige i NIBIO sin kartinnsynsløsning [Kilden](#), under fagområde reindrift.

Reinbeitedistriktene skal selv sørge for ajourhold av kartdataene, og statsforvalteren skal kvalitetssikre endringer før de publiseres. Ved å henvende seg til statsforvalteren kan tiltakshavere og andre få informasjon om når reindrifftskartet sist er oppdatert.

Arealbrukskartene er en viktig kilde til informasjon om reindrifften, blant annet for kommunal- og fylkeskommunal planlegging. Informasjonen i arealbrukskartene skal sammenfalle med informasjonen som ligger i distriktsplanene. Distriktsplanene gir utfyllende beskrivelser av arealbruken som kan brukes sammen med kartene. Statens forhandlingsutvalg foreslår at det utvikles en teknisk løsning for å publisere distriktsplanene i Kilden. Statens forhandlingsutvalg foreslår også at arbeidet med å videreutvikle ajourholdsløsningen for å gjøre den mer brukervennlig fortsetter.

Statens forhandlingsutvalg foreslår å videreføre avsetningen på 0,5 mill. kroner for Reindrifftsavtalen 2023/2024.

6.7.17 Tilskudd til utgifter ved føring og flytting

Konsekvensene av manglende reinbeitekonvensjon mellom Norge og Sverige har vært en utfordring for norske reineiere siden 2005, da konvensjonen om reinbeite mellom Norge og Sverige utløp, jf. punkt 3.9.

Manglende konvensjon gjør at situasjonen er vanskelig for norske reineiere som er og/eller har vært avhengige av beiteområder i Sverige. I tillegg rapporteres det om at kostnadene ved de kompenserende tiltakene øker.

Det er i dag mulig å søke om tilskudd etter forskrift 22. juni 2021 nr. 2267 om tilskudd til utgifter ved føring og flytting som følge av manglende konvensjon mellom Norge og Sverige om reinbeite.

Tilskudd kan innvilges dersom reineiere er forhindret fra å bruke sine tradisjonelle vinterbeiteområder i Sverige på grunn av manglende reinbeitekonvensjon eller har merutgifter som følge av at de velger å benytte sine tradisjonelle vinterbeiteområder i Sverige.

Statens forhandlingsutvalg foreslår å videreføre avsetningen på 4,1 mill. kroner for Reindrifftsavtalen 2023/2024.

6.7.18 Pilotprosjekt for en rådgivningstjeneste i arealsaker

I Reindrifftsavtalen 2021/2022 ble det satt av 3,0 mill. kroner til et treårig pilotprosjekt for en rådgivningstjeneste i Norske Reindrifftsamers Landsforbund i arealsaker. Det ble etablert en styringsgruppe for pilotprosjektet, sammensatt av to representanter for Norske Reindrifftsamers

Landsforbund og to fra Landbruks- og matdepartementet. Norske Reindriftsamers Landsforbund har ledet styringsgruppen. Styringsgruppen utarbeidet høsten 2021 en prosjektplan for rådgivningstjenesten. På bakgrunn av prosjektplanen har Norske Reindriftsamers Landsforbund i 2022 ansatt en fagleder og to rådgivere i rådgivningstjenesten i arealsaker.

Styringsgruppen for pilotprosjektet er nå etablert som en referansegruppe. Referansegruppen skal møtes to ganger i året, ett om våren og et om høsten i forkant av reindrifftsavtaleforhandlingene. Referansegruppen skal gi råd om rådgivningstjenestens funksjon, men skal ikke involveres i enkeltsaker.

Prosjektplanen legger rammene for rådgivningstjenesten. Tjenesten er etterspørselsbasert, og hovedoppgaven er å bistå reinbeitedistrikter eller siidaer som ber om det. Rådgivningstjenesten hadde i 2022 31 saker til behandling. Saksomfanget vil trolig øke utover i prosjektperioden. Det er derfor viktig at rådgivningstjenesten prioriterer på bakgrunn av de føringene som ligger i prosjektplanen.

Rådgivningstjenesten skal levere en rapport til avtalepartene 15. november 2023. I tillegg må rådgivningstjenesten oversende regnskap for 2022 i løpet av våren 2023.

Statens forhandlingsutvalg viser til at dette pilotprosjektet er et sentralt bidrag til arbeidet med å ivareta hensynet til reindriften i arealsaker. Dersom rådgivningstjenesten ser behov for justeringer i arbeidsmetoder eller overordnede prioriteringer, er det viktig at dette tas opp med avtalepartene, slik at prosjektplanen eventuelt kan justeres.

Pilotprosjektet er treårig. Statens forhandlingsutvalg viser til at det må foreligge en evaluering av pilotprosjektet i forkant av forhandlingene om Reindrifftsavtalen 2024/2025. Statens forhandlingsutvalg legger til grunn at avtalepartene i løpet av forhandlingene vurderer hvordan en slik evaluering skal gjennomføres.

Statens forhandlingsutvalg foreslår å videreføre avsetningen på 3,0 mill. kroner i Reindrifftsavtalen 2023/2024. Mindreforbruk i 2022 overføres til 2023.

6.7.19 Fagsystem reindrift

Landbruksdirektoratet er nå i gang med å digitalisere reindrifftsforvaltningen. Det er en målsetning å utvikle en fullverdig systemstøtte for forvaltningen og løsninger som dekker reindrifftsutøvernes behov. Gode systemer er avgjørende for dialogen og tilliten mellom forvaltning og næring. Fagsystemer for reindriften skal i hovedsak finansieres av andre kilder, men det er også nødvendig å finansiere en mindre andel over reindrifftsavtalen. Det ble satt av 1,5 mill. kroner i Reindrifftsavtalen 2022/2023 til nye fagsystem. Det er positivt at næringen ser viktigheten av å ha gode digitale systemer. For å sikre at utviklingsprosjektet kan ferdigstilles i 2024 foreslås det også for Reindrifftsavtalen 2023/2024 en avsetning til nye fagsystem. Norske Reindriftsamers Landsforbund har i sitt krav gått langt i å beskrive reindrifftsforvaltningen som ineffektiv, og nye fagsystem vil være et vesentlig bidrag til en mer effektiv forvaltning.

Sametinget har i sitt innspill til Reindrifftsavtalen 2023/2024 «bedt avtalepartene om å arbeide for at Landbruksdirektoratet tilføres ressurser slik at et digitalt system for tilskudsbehandling i reindrifta kan innføres på lik linje med de systemene som Landbruksdirektoratet har for jordbruket».

Statens forhandlingsutvalg foreslår en avsetning på 1,0 mill. kroner over Reindrifftsavtalen 2023/2024. Statens forhandlingsutvalg viser også til forslaget om å sette av 3,0 mill. kroner til formålet i 2023, jf. punkt 5.1.2.

6.7.20 Frie midler

Statens forhandlingsutvalg foreslår at det settes av 10,8 mill. kroner i 2024 til disposisjon for styret for Reindriftens utviklingsfond. Dette er en økning på 1,1 mill. kroner. Statens forhandlingsutvalg viser forøvrig til forslaget om å omdisponere 2,8 mill. kroner til frie midler i 2023, jf. punkt 5.2.

Statens forhandlingsutvalg legger til grunn at Reindriftens utviklingsfonds styre skal utøve sin myndighet med utgangspunkt i tildelingsrammen og forskrift om Reindriftens utviklingsfond, og at styret selv legger opp til en plan for disponering av frie midler som bidrar til å nå målene i reindriftspolitikken.

Statens forhandlingsutvalg viser til at Norske Reindriftingsamers Landsforbund i sitt krav har foreslått å øke satsen for enkeltpersoners arbeidsinnsats. Satsen ble sist justert i 2010. Statens forhandlingsutvalg er enige i at satsen nå bør økes, og foreslår en økning fra 150 kroner til 210 kroner. Statens forhandlingsutvalg foreslår derfor at dette endres i forskrift om Reindriftens utviklingsfond, forskrift om tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag og for eventuelle andre ordninger over reindriftingsavtalen.

Statens forhandlingsutvalg foreslår videre at det fastsettes en øvre prosentsats for tilskuddsordninger etter forskrift om Reindriftens utviklingsfond som ikke allerede har en øvre prosentsats. Statens forhandlingsutvalg legger opp til å diskutere dette med Norske Reindriftingsamers Landsforbund under forhandlingene.

Styret for Reindriftens utviklingsfond kan innvilge tilskudd fra Reindriftens utviklingsfond etter ordninger for:

- Reindriftingsanlegg, herunder gjerder og slakteanlegg, samt endring og oppgradering av eksisterende gjerder og slakteanlegg.
- Tilskudd ved omfattende tap av rein i ulykker.
- Refusjon av dokumenterte utgifter til deltagelse på kurs/etterutdanning o.l. for reindriftingsutøvere.
- Tilskudd til feltbarnehager.
- Juridisk bistand til norske reinbeitedistrikter som blir dratt inn i rettsaker om avklaring av rettigheter til sine beiteområder i Norge eller Sverige.
- Tilskudd til utvikling av distriktsplaner for distrikter som ikke har distriktsplan.

I tillegg kan styret for Reindriftens utviklingsfond tildele midler til følgende tilskudd i samsvar med formålet for forskrift om Reindriftens utviklingsfond:

- Sikring av reindriftens beiterett, herunder støtte til distriktenes arbeid med sikring av reindriftens arealer.
- Praktiske tiltak innenfor reindriften.
- Gjennomføring av strukturtiltak i distrikter med behov for tiltak for reintallstilpasning og ressursutnyttelse.
- Faglige tiltak til fremme for reindriften, herunder veiledning, kursvirksomhet, beitegranskning, planlegging og avlstilltak.
- Utvikling av binæringer og formål av generell kulturell betydning for reindriftssamene.

- Tiltak for å fremme likestilling og kvinners situasjon i reindriften.
- Tilrettelegging av 1-2 dagers kompetansegivende kurs/etterutdanning.
- Tilskudd til tiltak for reindriftsnæringen som følge av klimaendringer.
- Forskning og kunnskapsformidling.
- Fjerning av gammelt gjerdemateriell.
- Tilrettelegging for at reineiere med nedsatt funksjonsevne kan delta i reindriftsarbeid.

6.8 Kostnadssenkende og direkte tilskudd

6.8.1 Økonomisk ramme

Statens forhandlingsutvalg foreslår en avsetning på 111,2 mill. kroner til kostnadssenkende og direkte tilskudd for Reindriftsavtalen 2023/2024.

Statens forhandlingsutvalg understreker at bevilgningen over post 75 er styrende, og Landbruks- og matdepartementet kan, etter samråd med Norske Reindriftsamers Landsforbund, justere de avtalte satsene for å holde forbruket innenfor bevilgningen.

6.8.2 Tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag

Distriktstilskuddet skal bidra til å gi distriktene og tamreinlagene økt medansvar for å sikre en bærekraftig reindrift, balanse mellom reintall og beiter, sikring av arealer og økt lønnsomhet. Tilskuddet skal videre gi grunnlag for avsetning til kriseberedskap, investeringer i utstyr til føring, arbeid med helse, miljø og sikkerhet, avløserordning til ferie og fritid, samt avløserordning ved sykdom og svangerskap utover folketrygdens generelle ordninger.

Distriktstilskuddet legger grunnlaget for avsetning til distriktets beredskapsfond. Avtalepartene ble i 2022 enige om å åpne for at distriktsstyret kan vedta å åpne eget beredskapsfond, på bestemte vilkår. Bakgrunnen for denne endringen er blant annet at distriktets beredskapsfond er det viktigste verktøyet for distriktenes forebygging og håndtering av beitekriser. For at distriktene skal ha god nytte av det, må det settes av nødvendige midler i beredskapsfondet. Statens forhandlingsutvalg foreslår å øke det beløpet distriktene er pålagt å sette av fra dagens nivå på 5000 kroner til 20 000 kroner.

Statens forhandlingsutvalg foreslår å øke avsetning med 0,5 mill. kroner, til 28,6 mill. kroner for Reindriftsavtalen 2023/2024. Gjeldende satser og regelverk for øvrig videreføres.

For å styrke kvinnelig deltagelse i reindriften, understreker Statens forhandlingsutvalg at det er viktig at det legges til rette for kjønnsbalanse i distriktsstyrene.

6.8.3 Produksjonspremie

Formålet med produksjonspremien er å premiere innsats, produksjon og videreforedling i næringen. Produksjonspremien bidrar også til å verdsette og synliggjøre den innsatsen som utføres i tillegg til arbeidet på fjellet.

I Reindriftsavtalen 2021/2022 ble satsen for produksjonspremien satt opp fra 36 pst til 39 pst. Denne endringen ble gjort på bakgrunn av beitekrisen i 2020, som ga et betydelig redusert slakteuttak og reduserte inntekter. Statens forhandlingsutvalg viser til at denne endringen ble

gjort på bakgrunn av en spesiell situasjon, og at satsen i Reindrifftsavtalen 2022/2023 ble satt ned til 38 pst.

Beitekrisen i 2022 hadde ikke like store konsekvenser for reindrifftsens inntekter som beitekrisen i 2020, jf. punkt 3.8. Med bakgrunn i forventet økning i slakteuttaket og den positive prisutviklingen som har vært mener Statens forhandlings det er grunnlag for å redusere satsen, og foreslår at satsen settes til 36 pst. av avgiftspliktig næringsinntekt. Dette gir en økning på 6,0 mill. kroner i 2024.

Statens forhandlingsutvalg foreslår å øke avsetningen med 6,0 mill. kroner, til 47,8 mill. kroner for Reindrifftsavtalen 2023/2024. Gjeldende regelverk videreføres.

6.8.4 Kalveslaktetilskudd

Formålet med kalveslaktetilskuddet er å stimulere til at en større del av kjøttproduksjonen foregår på kalv, noe som er ressursøkonomisk gunstig. Uttak av kalv reduserer presset på vinterbeitene, og reduserer tapene i løpet av vinteren. Økt uttak av kalv bidrar også til økt produktivitet fordi tilveksten på kalv er større enn tilveksten på større dyr.

Statens forhandlingsutvalg foreslår å øke avsetningen med 0,9 mill. kroner, til 25,5 mill. kroner for Reindrifftsavtalen 2023/2024. Gjeldende satser og regelverk videreføres.

6.8.5 Særskilt driftstilskudd til ungdom

Formålet med særskilt driftstilskudd til ungdom er å støtte opp om siidaandelsledere som er under 30 år, og som er under etablering og oppbygging av egen drift.

Statens forhandlingsutvalg foreslår å videreføre avsetningen på 2,2 mill. kroner til særskilt driftstilskudd til ungdom for Reindrifftsavtalen 2023/2024. Gjeldende satser og regelverk videreføres.

6.8.6 Etableringstilskudd

Etableringstilskuddet har som formål å støtte opp om reindrifftsutøvere under 35 år som får opprettet eller overdratt til seg siidaandel.

Statens forhandlingsutvalg viser til at satsene ble økt i Reindrifftsavtalen 2022/2023, og foreslår en videreføring av gjeldende satser og regelverk.

Statens forhandlingsutvalg foreslår å videreføre avsetningen på 5,2 mill. kroner til etableringstilskudd over Reindrifftsavtalen 2023/2024.

6.8.7 Ektefelle/samboertillegg

Formålet med ektefelle-/samboertillegget er å støtte opp om den familiebaserte reindrifften samt bidra til å øke inntektsgrunnlaget i næringen ved å legge til rette for deltakelse av begge ektefeller/samboere på i reindrifften på like vilkår. Tilskuddet skal bidra til at begge ektefeller/samboere skal kunne delta i reindrifften på fulltid, eller tilnærmet fulltid. Tilskuddet innvilges kun til siidaandeler der begge ektefeller/samboere står oppført som ledere av siidaandelen.

Statens forhandlingsutvalg foreslår en videreføring av gjeldende satser og regelverk.

Statens forhandlingsutvalg foreslår å videreføre avsetningen på 0,9 mill. kroner til ektefelle-/samboertillegg for Reindrifftsavtalen 2023/2024.

6.8.8 Særskilt driftstilskudd til kvinner med egen siidaandel

Formålet med særskilt driftstilskudd til kvinner er å støtte kvinner som har reindrift som hovednæring. Minst 50 pst. av siidaandelsleders inntekt må stamme fra avgiftspliktig salgsinntekt fra salg av kjøtt fra rein i eget merke.

Norske Reindriftingsamers Landsforbund har i sitt krav foreslått å øke satsen for dette tilskuddet fra 25 000 kroner til 40 000 kroner. Statens forhandlingsutvalg er enige at satsen bør økes til 40 000 kroner, og foreslår på den bakgrunn å øke rammen for ordningen til 1,0 mill. kroner.

Statens forhandlingsutvalg foreslår ellers at gjeldende regelverk videreføres.

Statens forhandlingsutvalg foreslår å øke avsetning med 0,1 mill. kroner til 1,0 mill. kroner for Reindriftingsavtalen 2023/2024.

6.9 Velferdsordninger

6.9.1 Økonomisk ramme

Det foreslås en bevilgning på 4,3 mill. kroner til velferdsordninger over Reindriftingsavtalen 2023/2024. Dette fordeles på tidligpensjonsordning, avløsning ved svangerskap, fødsel og adopsjon, og overføring til den kollektive forsikringsordningen som gir reindriftingsutøvere 100 pst. dekning av sykepengegrunnlaget.

6.9.2 Tidligpensjon

Tidligpensjon for reindriftingsutøvere skal bidra til å lette generasjonsovergangene i reindriften for de som har hatt hoveddelen av sine inntekter fra reindrift. Ordningen skal gjøre det mulig for aktive næringsutøvere å gå ut av næringen før de har rett til alderspensjon fra folketrygden, og skal videre stimulere til at reintallet og sysselsettingsstrukturen tilpasses næringens ressurs- og inntektsgrunnlag.

Statens forhandlingsutvalg foreslår å videreføre avsetningen på 2,5 mill. kroner for Reindriftingsavtalen 2023/2024.

6.9.3 Tilskudd til avløsning ved svangerskap, fødsel, adopsjon og dødsfall

Ordningen for tilskudd til avløsning ved svangerskap, fødsel, adopsjon og dødsfall skal bidra til å gi bedre økonomisk trygghet for reindriftingsutøvere, og styrke den familiebaserte reindriften. Tilskudd for avløsning forvaltes av Landbruksdirektoratet. Det kan tildeles tilskudd til avløser ved svangerskap, fødsel, adopsjon og dødsfall.

Norske Reindriftingsamers Landsforbund har i sitt krav foreslått å utvide muligheten for tilskudd ved avløsning til å gjelde foreldre som må ivareta barn med sykdom. Statens forhandlingsutvalg viser til at distriktstilskuddet kan benyttes til å leie inn avløser ved sykdom, og at barns sykdom vil kunne dekkes av dette.

Norske Reindriftingsamers Landsforbund foreslår at tilskudd til avløsning ved dødsfall skal kunne ytes til andre medlemmer av siidaandelen, og ikke bare til siidaandelsleders nære familie. Statens forhandlingsutvalg er enig i at i tilfeller der siidaandelsleder ikke har nær familie, kan tilskudd til avløsning ytes til andre slektninger i siidaandelen.

Statens forhandlingsutvalg foreslår å videreføre avsetningen på 1,3 mill. kroner for Reindriftingsavtalen 2023/2024.

6.9.4 Øvrige velferdsordninger

For reindrifstutøvere utgjør sykepengene fra NAV i utgangspunktet 80 pst. av sykepengegrunnlaget. For å sikre reindrifstutøvere sykepenger tilsvarende 100 pst. av sykepengegrunnlaget foreslår Statens forhandlingsutvalg at avsetningen over reindrifstavtalen videreføres med 0,5 mill. kroner i Reindrifstavtalen 2023/2024. Slik som tidligere år overføres midlene sentralt til folketrygden.

Statens forhandlingsutvalg vil også påpeke at reindrifstutøvere har mulighet til å tegne individuell forsikring gjennom NAV som gir 100 pst. dekning av sykepengegrunnlaget også de første 1–16 dagene.

6.10 Organisasjonstilskudd

Formålet med organisasjonstilskuddet er å bidra til at Norske Reindrifstamers Landsforbund kan delta aktivt i prosesser av sentral betydning for reindriften, og til en utvikling av reindriften i samsvar med den til enhver tid gjeldende reindriftpolitikk. Det er en forutsetning for tilskuddet at Norske Reindrifstamers Landsforbund deltar på de arenaene som er sentrale for reindriften, og har en aktiv oppfølging av relevante prosesser.

Organisasjonstilskuddet gis med følgende vilkår:

- Søknad om tilskudd sendes Landbruksdirektoratet innen 31.8.2023.
- Tilskuddet utbetales kvartalsvis
- Søknaden skal omfatte årsrapport og revisorgodkjent regnskap for siste driftsår, i tillegg til planer og budsjett for 2024.
- Søknaden skal inneholde en oversikt over antall medlemmer i Norske Reindrifstamers Landsforbund per 01.07.2023.
- Norske Reindrifstamers Landsforbunds styre og lokallag skal ved valg av styrer ta hensyn til kjønnsfordeling og geografisk representasjon, slik at de forskjellige interesser i reindriften blir ivaretatt.

Vi viser til at deler organisasjonstilskuddet de siste årene er holdt tilbake fordi Norske Reindrifstamers Landsforbund ikke har rapportert antall medlemmer. Vi legger til grunn at Norske Reindrifstamers Landsforbund får på plass et system for å registrere og rapportere antall medlemmer slik at utbetalingen av tilskuddet ikke blir redusert.

Organisasjonstilskuddets ramme må sees i sammenheng med finansieringen av rådgivningstjenesten for arealsaker på 3,0 mill. kroner. Videre fikk Norske Reindrifstamers Landsforbund i 2022 en tildeling på 0,5 mill. kroner til etablering av et saksbehandlingssystem og en operativ nettside. Statens forhandlingsutvalg viser til at dette innebar en prioritering og styrking av Norske Reindrifstamers Landsforbund som organisasjon.

Statens forhandlingsutvalg viser til at Norske Reindrifstamers Landsforbunds regnskap de siste årene har vist et overskudd. Videre vises det til at det ble gitt et tilskudd på 0,5 mill. kroner til etablering av rådgivningstjenesten i arealsaker i 2021, som ikke er brukt, og at tilskuddet til nytt saksbehandlingssystem og nettside i 2022 ikke er fullt utbetalt. Statens forhandlingsutvalg ber om at Norske Reindrifstamers Landsforbund redegjør for status for dette arbeidet under forhandlingene.

Statens forhandlingsutvalg foreslår på denne bakgrunn at organisasjonstilskuddet reduseres til 6,9 mill. kroner for Reindrifstavtalen 2023/2024.

7 Tiltak ved radioaktivitet

Tiltak ved radioaktivitet finansieres fra 2023 over statsbudsjettet kapittel 1142 post 71. I Prop. 1 S (2022-2023) varslet regjeringen at regelverket for tiltak mot radioaktivitet i reindriften vil bli tilpasset eventuelle framtidige hendelser, og ikke være knyttet kun til konsekvenser av Tsjernobyl-ulykken. Statens forhandlingsutvalg vil derfor i løpet av forhandlingene foreslå mindre endringer i forskrift om kompensasjon for utgifter, merarbeid og økonomiske tap som reieiere påføres som følge av tiltak mot radioaktivitet i reinkjøtt.

8 Forhold utenfor rammen av forhandlingene

Norske Reindriftsamers Landsforbund har i sitt krav tatt opp en rekke forhold som ligger utenfor reindrifftsforhandlingene. Statens forhandlingsutvalg vil påpeke at Norske Reindriftsamers Landsforbund ikke kan anmode Landbruks- og matdepartementet om å følge opp de sakene som tas opp, og rapportere tilbake til Norske Reindriftsamers Landsforbund. Landbruks- og matdepartementet kan anmode andre departementer om å legge til rette for møter med Norske Reindriftsamers Landsforbund, men det er avgjørende at Norske Reindriftsamers Landsforbund tar slike initiativ selv, og gjennomfører de møtene det inviteres til.

Landbruks- og matdepartementet har orientert de relevante departementene om kravene, og bedt om at departementene legger til rette for at Norske Reindriftsamers Landsforbund får møte politisk ledelse i departementene dersom Norske Reindriftsamers Landsforbund ber om møte. Statens forhandlingsutvalg forventer at Norske Reindriftsamers Landsforbund følger opp dette.

Når det gjelder forhold som ligger innenfor Landbruks- og matdepartementets område legges det opp til egne møter om de sakene Norske Reindriftsamers Landsforbund tar opp.

Vedlegg 1. Fordeling av tilbudets ramme

Kapittel 1151 Til gjennomføring av reindrifftsavtalen (mill. kroner)

Post	Benevnelse	Reindrifftsavtalen 2022/2023	Forslag til avtalen 2023/2024	Endring
51	Reindrifftsens utviklingsfond	59,7	65,6	5,9
72	Organisasjonstilskudd	7,3	6,9	-0,4
75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd	108,7	111,2	2,5
79	Velferdsordninger	4,3	4,3	-
	Sum kapittel 1151	180,0	188,0	8,0

Post 51 Reindrifftsens utviklingsfond (mill. kroner)

Formål	Reindrifftsavtalen 2022/2023	Forslag til Reindrifftsavtalen 2023/2024	Endring
Konfliktforebyggende tiltak	1,5	1,5	-
Utviklingsprogrammet	8,2	8,2	-
Fagbrevordningen	3,5	3,5	-
Markedstiltak	5,0	5,0	-
Pramming	5,5	5,5	-
Lærings- og omsorgsbaserte tjenester	3,0	3,0	-
Klassifiseringssystemet for reinsdyrkjøtt	0,5	1,0	0,5
Beredskapsfond	5,5	10,0	4,5
Kostnader beredskapsutvalg	0,5	0,7	0,2
Frakttilskudd	2,5	2,5	-
Tilskudd til rapportering av slaktet rein	0,3	0,3	-
HMS i reindrifften	2,0	3,0	1,0
Tilskudd til utgifter ved føring og flytting av rein som følge av manglende konvensjon om reinbeite mellom Norge og Sverige	4,1	4,1	-
Reindrifftsens arealbrukskart	0,5	0,5	-
Pilotprosjekt helsetjeneste rein	2,0	2,0	-
Pilotprosjekt for en rådgivningstjeneste i arealsaker	3,0	3,0	-
Fagsystem reindrifft	1,5	1,0	-0,5
Utredning – mekling	0,3		-0,3
Utredning – reindrifftsbasert reiseliv	0,6		-0,6
Frie midler	9,7	10,8	1,1
Sum	59,7	65,6	5,9

Post 75 Kostnadssenkende og direkte tilskudd (mill. kroner)

Formål	Reindrifftsavtalen 2022/2023	Forslag til Reindrifftsavtalen 2023/2024	Endring
Distriktstilskudd	28,1	28,6	0,5
Produksjonspremie	41,8	47,8	6,0
Kalveslaktetilskudd	24,6	25,5	0,9
Simleslaktetilskudd	5,0	0	-5,0
Særskilt driftstilskudd til ungdom	2,2	2,2	-
Etableringstilskudd	5,2	5,2	-
Ektefelle- og samboer- tilskudd	0,9	0,9	-
Særskilt driftstilskudd til kvinner med egen siidaandel	0,9	1,0	0,1
Sum	108,7	111,2	2,5

Post 79 Velferdsordninger (mill. kroner)

Formål	Reindrifftsavtalen 2022/2023	Forslag til Reindrifftsavtalen 2023/2024	Endring
Tidligpensjon	2,5	2,5	-
Tilskudd til avløsning	1,3	1,3	-
Øvrige velferdsordninger (sykepenges)	0,5	0,5	-
Sum	4,3	4,3	-